

Domoljub

V Ljubljani, 28. junija 1938

Leto 51 • Štev. 26

Tvoja je bodočnost

Narod, ki ne zna prav vzgojiti svoje mladine, je zapisan smrti. Če za koga, velja to pravilo za nas Slovence. Majhni smo in skromni in na takem kraju je naša zemlja, da smo drugim na poti. Zgodovina našega naroda ni drugega kakor nepretrgana borba naših prednikov za najosnovnejše pravice, ki vsakemu narodu grede. In glejte, naš narod je v tej borbi vzdržal. Ne zaradi svojega števila, ne zaradi zunanje moči, ampak zaradi svoje notranje vrednosti je vzdržal. V deželo so prihajali valpti, ki so vsiljevali narodu tujo vero in tujo govorico, slovensko zemljo so teptala turška kopita, po slovenskih vaseh so divjali sinovi slovenskih očetov in mater, ki so jih naši sovražniki vzgojili za janičarje-odpadnike. Ali se ni to v različnih oblikah ponavljalo pri nas prav do danes? In se bo tudi v bodoče!

Naši pradedi so vzdržali. Moč jim je dajala njihova živa vera. Predobro so se zavedali, da bodo le toliko časa ostali Slovenci, dokler bodo ostali zvesti katoliški cerkvi. In materina beseda jim je bila ravno tako dragocena, kot zemlja, katero so podedovali po svojih očetih. Vera in dragocena dedščina po očetih in materah pa je nove rodove vzgajala v poštenjake, v dušno in telesno zdrav rod, ki se ni bal na svoje rame prevzeti skrbi za bodočnost.

Sinovi in hčere teh rodov se zbirajo te dni na svojem mednarodnem taboru v Ljubljani. Ze začetne slovesnosti so pokazale, da bo tabor slovenske katoliške mladine nekaj takega, kar nam bo vliło v srca upanje, da nam za našo bodočnost ni treba biti v skrbeh.

Naša mladina ima iste naloge, kakor jih je imela slovenska mladina, ki je živel v stoletjih pred nami. Na njene rame bo kmalu padlo breme, da brani dragoceno dedščino naših pradedov: katoliško vero, zvestobo slovenski besedi in poštenje.

Časi, v katerih naša mladina živi, niso rožnati. Nevarnosti, ki narodu prete, so hujše kot kdajkoli prej. Zato pa je treba, da se naša mladina za svoje velike naloge temeljito pripravi. To pripravo ji daje naša katoliška mladinska organizacija. Ona vzgaja slovensko mladino v poštene, moralno in telesno zdrave ljudi, v iskrene Slovence, ki ljubijo svoj jezik in svojo zemljo, v vdane sinove katoliške cerkve, ki daje mladini nadnaravno oporo, da more vztrajati na pravi poti.

Slovenska mladina, prihodnost je tveja. Kako lepa je mladost. Koliko je v nji zdravja, veselja, vneme, lepih načrtov in moči, da se ti načrti izpeljejo. Ta slovenska mladost se te dni zbira v Ljubljani. Ko bomo mi starejši gledali nepregledne kolone, ki bodo strumno korakale po ljubljanskih ulicah in pozdravljale svoje voditelje in vzgojitelje, ko se bo sto tisoč oči upiralo v areno na Stadionu in sledilo enotnim gibom zdravih mladih teles, bo v nas vseh zraslo upanje v lepšo bodočnost našega malega naroda. Bolj kot kdaj prej bo v nas oživela zavest, da izročamo svojo dedščino, ki smo jo prejeli od prednikov, v varne roke, v roke mladine, ki ne bo nikdar pozabila braniti največjih svetinj svojega naroda.

Slovenska mladina, narod te ljubi in občuduje, narod zaupa v tebe! Pokaži, da je to upanje popolnoma upravičeno. Porabi čas svoje mladosti v to, da boš čim bolj kos nalogam, ki te čakajo. Delaj tako, kot ti narekuje tvoja himna: V trudu in znoju, polnem radosti, domu gradimo slavo in čast.

Nj. Vel. kralj Peter II.
pokrovitelj mladinskega tabora v Ljubljani.

vseuč. prof. dr. Lukman in načelnik prosvetnega oddelka dr. Sušnik Nato je prosvetni minister dr. Magareševič odprl razstavo in imel kratek nagovor, kjer je poudaril, da mu je zelo ljubo, ker kot prosvetni minister otyarja to razstavo, ki nazorno kaže delo ustanove, ki naj bi služila kot vzor za vsa bodoča pokolenja vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem.

Nad 250 francoskih telovadcev in drugih francoskih pripadnikov se je pripeljalo v Ljubljano 25. junija ponoči iz Pariza preko Rakeka, kjer so francoske katoliške telovadce pozdravili številni domači, pa tudi inž. Sodja iz Ljubljane. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru je izrekel dobrodošlico med drugimi predsednik ZFO dr. Žitko in konzul g. Remerand. Večina Francozov se je nato, od množice navdušeno pozdravljena, odpeljala v Št. Vid, kjer je bilo zanje pripravljeno bivališče. Vzlic pozni uri je bil sprejem francoskih katoliških telovadcev tudi v Št. Vidu izredno prirčen.

Manjši del čeških telovadcev-tekmovalcev je dospel v Ljubljano nekaj dni prej, da do dobra spozna položaj na našem Stadionu in da se čimbolj pripravi za tekme.

Glavno množico Čehov in Slovakov pa so pripeljali v Ljubljano posebni vlaki dne 26. junija. Desettisoči Slovencev so pozdravili nad 3000 čeških Orlic in Orlov tako sijajno,

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Mladina se zbira na taboru

Ko to pišemo v ponedeljek dopoldne 22. junija — plapolajo po vsej Ljubljani naše trobojnice. V čast Ljubljančanom je treba priznati, da se je ogromna večina otrešla malenkostne strankarske omejenosti in z razobesjenjem zastav raz svojih biš lepo počastila številne domače in inozemske goste, ki so že v prvih dneh prišli v Ljubljano na veliko mednarodno slavlje naših fantov in deklet.

Med prvimi odličnimi uradnimi osebnostmi je obiskal slovensko prestolnico prosvet-

ni minister dr. Magareševič v družbi ministra dr. Kreka. Naša mladina jima je z odličnimi predstavniki oblasti in banom dr. M. Natlačenom na čelu priredila zelo slovesen in prirčen sprejem.

Minister g. dr. Magareševič je dospel v Ljubljano tudi zato, da ob priliki velikega mednarodnega tabora otvori velezanimivo razstavo Prosvetne zveze v frančiškanski dvorani. Pri otvoritvi sta govorila in razvijala krasne misli predsednik Prosvetne zveze

Ob triletnici vlade dr. Stojadinovića

Vlada dr. Stojadinovića je v piatek, 24. junija 1938 praznovala triletnico, odkar vodi krmilo države. Vladi, ki bi tako dolgo vodila državo, se v Jugoslaviji, še nismo imeli. Ta stalnost sedanje vlade je njeno najmočnejše izpričevalo, da je bila in je nujno potrebna narodu in državi, pa je tudi jamstvo, da bo ta vlada v določenem času izvršila vse, kar si je postavila v načrt, a iz raznih razlogov do- slej še ni izvršila.

Močni smo

Pred tremi leti je bila Jugoslavija za mno- ge sosedne in druge države tvorba, nesposobna življenja in nekateri so že računali z njenim razpadom. Po zaslugi kneza-namestnika Pavla, ki je pozval v vlado prave može iz ljudstva, se je ugled naše države pred inozemstvom hitro dvigal. Danes je Jugoslavija med evropskimi državami ena najuglednejših in zavzema v sku- pini majhnih držav vodilno vlogo.

Na znotraj strogi red s kolikor mogoče veliko svobodo, na zunanji prijateljstvo z vseri, ki hočejo biti z nami prijatelji. Tako je dr. Sto- jadinovići vladi uspelo, da je poleg starih prijateljskih zvez dobila oporo v veliki angle- ški državi. Kar se je zdelo še do včeraj ne- mogoče, je danes resnica: z Bolgarijo smo skle- nili pod dr. Stojadinovićevo vlado sporazum stalnega prijateljstva in velika Nemčija in močna Italija priznavata Jugoslavijo za polno- pravnega sosedu in se kosata za njeno prijatelj- stvo. Če bi bila naša opozicija in njeno časopisje res državotvorno, bi moralo te velike uspehe v zunanji politiki dr. Stojadinovićeve vlade ob triletnici njenega obstoja ne samo uradno beležiti, temveč tudi odkritosrčno priznati, zakaj tudi v korist opozicije je, da je država, ki je bila l. 1935 na tem, da razpade, danes po priznanju vseh držav, velikih in ma- lih, ena najbolj varnih držav in najbolj trden oslon vsake mirovne politike.

Dobra trgovinska politika

S 27 evropskimi in izvenevropskimi drža- vami je dr. Stojadinovič - dr. Korošec - dr. Spahova vlada od temena do tal spremenila trgovinske pogodbe in sklenila nove, ki odgo- varjajo dejanskim potrebam našega ljudstva. Nove trgovinske pogodbe so porušile veliko ovir, ki so nam zapirale dostop na inozem- ske trge ter odprle pot našim naravnim boga- stvom, da so se začela iztekati v tujino in nam donašati lepe dohodke. Po vsej državi je šel ta osvetočiji tok in dvignil naše domače gospo- darstvo iz mrtvila, v katerem je bilo zamočvir- jenó. Danes smo v položaju, da v trgovinskih

da genljivih prizorov ni mogoče popisati, tre- ba jih je samo videti. Ljubljana je pokazala, da je njeno srce na strani slovenske katoliške mladine in njenih bratskih čeških in slova- škib Orlov.

V Ljubljano je prišlo tudi odposlanstvo katoliške poljske mladinske zveze, ki bo za- stopalo poljske mladine na mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani. Iskren pi- smen pozdrav je poslal podpredsednik češko- slovaškega senata dr. Hruban. Pričakujejo tudi zastopnika češkoslovaške vlade ministra dr. Šrameka in še drugih odličnih osebnosti. O tem in še marsičem drugem pa boste čitali v bodoči >Domoljubovici< številki.

pogodbah lahko tudi zahtevamo in nam ni tre- ba samo ponižno jemati.

Mir v državi

V popolni negotovosti je v dr. Stojadi- novići vladi notranje ministrstvo zas- del vo- ditelj Slovencev dr. Anton Korošec, politični voditelj znan vsej Jugoslaviji in tudi daleč iz- ven njenih meja. Ni prišel prvič na tako vidno mesto, tudi ni bilo prvič, da bi v tako kritičnih razmerah položil roko na državno krmilo. V ti- stih razmerah je bilo pač treba velikega po- guma in močne vere v lastno sposobnost in za- upanja na številne dobre državljane, ki so kljub mnogim razočaranjem še ohranili ljube- zen do države. Treba je bilo dobrega pregleda čez vso državo in ostrega poznanja razmer. Brez teh lastnosti se nihče ne bi mogel lotiti poslov, ki leže na ramah notranjega ministra. Dr. Anton Korošec je kot človek, ki je stal ob zibelki države in jo po vsej poti spremljal z budnim očesom, prevzel ta delokrog z vsemi njegovimi nalogami, ki jih je preteklost tako zanemarila in zapletla.

Pod prejšnjimi vladami je veljal običaj, da so smeli javno in podnevi zborovati le tisti, ki so slepo hvalili vlado. Dr. Korošec je to navado prekinil in zakon vsem enako na široko odprl. To pa nasprotnikom vlade jemlje videz preganjanih in mučenih, pro- grama pa že prej niso imeli, zato s svojimi vladami niso vedeli, kaj početi, in zato danes njihove vrste nevzdržno razpadajo. To so najbolj pokazale občinske volitve, ki so bile spet proti navadi zadnjih let svobodna politična tekma, pri katerih so pristaši JRZ po vsej državi zmagali v 75% vseh občin.

Tako se je po modrosti dr. Antona Ko- rošca v državo vrnilo mirno življenje, kjer za zakonitim uživanjem državljskih prav- ic stoji oblast in jih varuje. To je velik uspeh treh let, ki ga je mogel doseči samo mož, ki po svojem poznanju ljudske duše zasleduje vsak pojav in ga noben dogodek ne vrže iz ravnotežja. To priznavajo vsi ne- pristranski opazovalci v državi in izven nje.

Za kmeta

Leta 1936 je po večletnem in mnogo- krat škodljivem poskušanju, da bi se kmečki dolgovi ublažili, sedanja vlada izdala svoj zakon o kmečki zaščiti, ki je razbremenil našega kmeta in mu vrnil veselje do dela s tem, da je olajšal breme, ki so mu ga na- tvorile prejšnje nezmožne vlade in gospo- darska stiska. Temu prvemu ukrepu, ki ga je naš kmet z največjim veseljem pozdravil, je sledil drugi ukrep, prav tako važen za našega kmeta. Vladi je namreč izdala zakon o Kmetijskih zbornicah in s tem dala kmeč- kemu stanu isto orodje v roke, katerega so se že mnogo prej uspešno posluževali indu- strijski, trgovski in obrtniški stan. Temu za- konu je sledil zakon o zadrugah, ki je oživil zadržno življenje in postavil delovanje hra- nilnih in posojilnih zadrug zopet na zdrave, kmetu koristne osnove. Ta zakon je ustvaril tudi naravno vez med kmetom-poljedelcem in državnim izvoznim društvom ter tako od- stranil nebrej posrednikov, ki so napredku kmetijstva samo kvarni.

Eno največjih del, ki ga je vlada v svo- jem skrbstvu za našega kmeta izvedla, je brez dvoma ozdravljenje celega števila kmeč- kih zadrug. Poljedelsko ministrstvo je usta-

novilo po vsej državi veliko število novih poljedelskih oglednih in nadzornih postaj z namenom, da bi dvignilo kakovost našega blaga in s tem tudi ceno zanj na inozemskih trgih. Obnovitveno delo za obranitev in okre- pitev našega kmeta je v polnem razmahu in bo ministrstvo v bodočih letih izvedlo še celo vrsto obsežnih načrtov, ki jih sedaj pro- učuje.

Za delavstvo

Sedanja dr. Stojadinovića vlada je v teh treh letih v socialni postavitvi toliko naredila, da v vsej dobi od ustanovitve naše države na socialnem polju do njenega na- stopa ni bilo toliko socialnega dela in na- predka. Še nikdar se ni kaka jugoslovanska vlada tako jasno in odločno postavila za pravice socialno šibkih slojev, zlasti delavcev, kakor je to storila sedanja vlada dr. Milana Stojadinovića. Delavstvo je dobilo uredbo o minimalnih delavskih plačah, o sklepanju kolektivnih pogodb in razsodišču. Deslej iz koriščani delavci so dobili zakonito varstvo in so postali z delodajalcem enakopraven ču- nitelj pred postavo, česar dotlej nismo po- znali niti pri nas, kaj šele doli na jugu. V zvezi s tem je treba reči, da je še nekaj drugih manjših uredb, ki so izšle, ki pa so tudi velikanske važnosti. Izšla je uredba o omejitvi nočnega dela v pekarijah, dalje uredba, ki ureja število učencev v posame- znih obrtnih podjetjih ter o tehnični in zdrav- stveni zaščiti delavcev.

Nepozabljena bo ostala med delavstvom zasluga sedanje vlade, da je imela pegum načeti vprašanje zavarovanja za starost in onemoglost in ga dosledno izvesti v času, ko je povsod še strašila kriza in ko je bil od- por zoper to zavarovanje tako velik. Vladi se ni strašila ne tega ne onega in je izvedla zakon, ki je bil sicer že davno sklenjen, pa nikdar ne izveden. Zakon o starostnem zava- rovanju delavstva je stopil v veljavo 1. sep- tembra l. 1937. S tem dejanjem je prav za prav naša država stopila v krog kulturnih držav, ki so svoje obveznosti do svojega de- lavstva že davno poravnale.

Deslej so bili za starost in onemoglost zavarovani le nameščenci iz Slovenije in Dalmacije na podlagi starega avstrijskega zakona. Sedaj se je ta zakon razširil na vso državo. Ustanovili so se razni Pokojninski zavodi, ki jih organizira ljubljanski Pokoj- ninski zavod. Sedanja vlada je izvedla ozdra- vitev slovenskih bratovskih skladnic in s tem rešila starih slovenskim rudarjem nji- love pokojnine. Nov invalidski zakon, ki je že pripravljen, bo vsaj nekoliko popravil krivice, ki so jih dlali v tem pogledu inva- lidom prejšnji režimi.

Povsod napredek

Pa tudi drugod, tako v pravosodstvu, v prosveti, v telesni vzgoji naroda in v pro- metu smo v zadnjih letih zavidljivo napre- dovali. Naša slavna armada pa je v nasprotju s polpreteklim časom ko je bila samo JNS državotvorna, krasno moderno in zadostno oborožena, sploh z vsem, kar treba za obram- bo domovine, odlično preskrbljena, da se ne bojimo nikogar.

Zato ni čudno, da po treh letih tako uspešnega dela za kralja in državo vsak za- veden Slovenec, Hrvat in Srb vsepovsod s ponosom povdarja: >Jugoslovanski državljani sem. Bog živi Jugoslavijo!<

Veliko posvetovanje za dvig slovenskega kmeta

G. Benko je govoril o »Pridobivanju in predelovanju mleka« in ugotovil, da namolžemo pri nas na 1 ha komaj 291 l mleka letno, dočim so ga namolžili v Avstriji 595 l in v Nemčiji celo 905 l. O preobilici mleka se more govoriti pri nas samo zato, ker je poraba majhna in ker je proizvodnja zelo neenakomerna po letnih časih. Največja je jeseni. Tudi higijena mlečne proizvodnje je zadovoljiva le ponekod. — G. ing. S. Šabec je govoril o »Našem mleku kot surovini za mlekarstvo in industrijo« in je ugotovil, da imamo glede tolače in suhih snovi pri nas razmeroma prav dobro mleko, precej slabo je pa glede njegove bakteriološke sestave, kar vpliva potem neugodno tudi na vrednost naših mlečnih izdelkov. To je posledica slabe nege in krme živine ter zelo slabega ravnanja z mlekom. Vse to občutno zmanjšuje tudi rentabilnost našega mlekarstva. — G. A. Obersne je referiral o »Trgovini s mlekom in mlečnimi izdelki v Sloveniji«. Navajal je, da smo imeli pred vojno in prva leta po vojni ugodne trge za mleko zlasti v Avstriji in tudi cena je bila vsaj za ono mleko, ki smo ga prodajali naravnost konsumentom, še prilično ugodna. Prva poveljna leta smo izvažali tudi mnogo čajnega masla (leta 1927. n. pr. že za 12 milij. din), toda že zadnja leta pred krizo so nekatere sosednje države svoje mlekarstvo izredno dvignile, pritisnila je svetovna konkurenca in po l. 1930. je izvoz mleka popolnoma ugasnil, deloma tudi po krivdi naših združnih mlekarstev, ki niso imele nobenega zamisla za organizacijsko disciplino. Vzporedno so se zrušile tudi cene in naše mlekarstvo je bilo na tleh. Še danes je pri nas le malo kmetov, ki bi lahko svoje mleko vnovčili, kajti prodamo komaj 24% mleka in še tega le na notranjem trgu (v Nemčiji ga kmetje vnovčijo 75%). Od naših tržišč je največje Ljubljana, ki porabi za 10 milij. din samega svežega mleka, a v veliko škodo živinorejcev je, da je zalaganje naših mest in industrijskih središč s svežim mlekom neorganizirano. Konzum masla in sira je pri nas daleč, daleč za tozadavnim stanjem po drugih državah in to dvoje bi mi lahko izvažali, toda nimamo sposobnega blaga zaradi svoje neodpušljive zaostalosti. Naše združništvo laha v tem pogledu še ogromno in skoro neobdelano polje.

V petek, dne 3. junija, je referiral najprej g. ing. I. Oblak o »Malih sivalih«. Ugotovil je, da je naše perutinarstvo mnogo važnejše, nego si navadno mislimo. Naša perutnina predstavlja vrednost najmanj 40 milij. din in je njena rentabilnost mnogo višja nego pri konjereji. Razvita je zlasti v plujskem okraju, precej pa tudi v Prekmurju, v brežiškem, ljubljanskem in obeh mariborskih, vendar so v tem pogledu mnoge banovine pred nami. Izkušnja je pokazala, da je perutninarstvo rentabilno le v kmečkem gospodarstvu, kjer si živali iščejo hrano po večini same. Letni denarni dohodek od perutnine znaša pri nas kakih 40 milij. din. Najbolje se je obnesla štajerska kokoš, zato se

oblasti trudijo, da se uvede povsod ta. Nujno bi bilo pa treba dvigniti tudi pouk v kokošereji ter jo združno organizirati. — Ing. J. Erpič je razpravljaj najprej o »Ovčereji« in ugotovil, da je v drugi polovici preteklega stoletja pri nas skoro popolnoma propadla in seveda še danes daleč zaostajamo za drugimi banovinami in tudi nikoli ne bomo mogli kriti niti del lastnih potreb. So pa po mnogih krajih, zlasti na Gorenjskem in na Dolenjskem dani za rentabilno ovčerejo vsi pogoji. Najbolje se je pri nas obnesla jezersko-solčavska ovca. Kozjereja pri nas ni razvita ter prihaja v poštev predvsem kot »krava malega človeka«. Glede smotrene kunečereje se vrše šele poizkusi.

Končno je govoril v tem odseku še g. ing. I. Oblak o »Svinjereji«, ki je za nas jako važna, čeprav smo po vojski precej nazadovali, ker nimamo več nekdanjih zunanjih trgov. Vendar prednjačimo še skoro vsem banovinam. Najbolje je razvita svinjereja na bivši štajerski in tudi glede kakovosti stojimo ugodno. Za naše razmere sta najprimernejši pasmi nemška požlahtnjena in žlahtna pasma, ki sta dobri zlasti za meso, a za reje svinj za mast nimamo dovolj domače krme, zlasti koruze. Svinjereja bi bila pri nas rentabilnejša, če bi počehili današnjo režijo, kajti kuhanje hrane za vse leto je predrago. Zlasti bi bilo za krmo bolj uporabljati belo deteljo. Potrebna je ensilaža krme. Danes moramo mi uvažati okoli 2 milij. kg masti, izvažamo pa lahko toliko svinjskega mesa. Trg bomo imeli morda v Nemčiji. Glavna naloga umne svinjereje je preskrba dobrih mrjasev in bi kazalo uvesti njih obvezno licenciranje. Rejska središča naj bi še bolj skrbela za selekcijo plemenskih živali in v svo silo naj bi se zatirale mnoge kužne bolezni.

Končno se nam je ozreti še na

Kulturni in socialni odsek

posvetovanja, ki je zboroval v dvorani Žbornice za trgovino, obrt in industrijo in ki mu je predsedoval načelnik g. A. Kosi. V tem odseku je dne 31. maja govoril najprej g. J. Krošl o »Kmečki izobrazbi«. Poudaril je, da temelji naš kmetijski napredek zlasti na kmetijski izobrazbi, kajti pri malem obsegu naših kmetij je treba donos čim bolj dvigniti. Naše kmečko izobraževalo delo je bilo doslej jako pomanjkljivo, ker je premalo upoštevalo kmečko miselnost, izkušnje in kmečko kulturo. Zajela je navadno tudi pretenko plast. Osnovno kmetijsko znanje mora dobiti otrok poleg trdnega splošnega znanja že v ljudski šoli, kajti le tedaj bodo tudi kmetijske strokovne šole mogle izvrševati svoje poslanstvo. Zato je treba eno- in dvorazrednice čim prej dvigniti na višje organizirane šole ter jih zadostno opremiti s potrebnimi učili. Tudi je naša ljudska šola premalo zakoreninjena v svojem kmečkem okolju, učiteljstvo pa preveč odtujeno ljudstvu, ki po veliki večini sploh ne

Pravi čudeži! Naše sivkasto perilo je naenkrat dobilo belo barvo. Naša nova pomočnica mi ni dala poprež miru, dokler ji nisem dovolila, da je kupila tisto dobro terpentinsko milo Zlatorog. Nihče ne bi verjel, kako izdatno je, kako čudovito čistilno moč je v njem, kako voljno-mehko je perilo po njem, kako lepo bela in duhteč!

TERPENTINOVNO MILO

Zlatorog

pozna kmečkega dela. Zgrešen je tudi pouk v učiteljskih in meščanskih šolah. Posebne važnosti so še kmečke nadaljevalne šole, ki jih je pri nas žal še tako malo in ki so nekake poklicne šole za ono kmečko mladino, ki ne more obiskovati stalnih kmetijskih in gospodinjstkih šol. Žal imamo zanje še premalo usposobljenega učiteljstva, dočim so po drugih državah ravno to panogo že silno razvili. Potrebne so te šole tudi velikih reform in jih narediti obvezne za vso kmečko mladino od 16. do 18. leta. Zelo skromno je tudi naše kmetijsko šolstvo, kajti pri nas pride 1 kmet. šola na 14.000 kmeč. gospodarstev, na Češkem na 6000, v Avstriji na 4400 in v Švici na 3900. Pri nas bi za izobrazbo vseh gospodarstev rabili 25 šol, imamo jih pa 7. Nujno bi rabili tudi kmečko visoko šolo po danškem zgledu. Važna je pa seveda tudi izvenskolska izobrazba potom predavanj, tečajev, tiska, radija, poučnih izletov itd., kjer je še ogromno neobdelanega polja.

Naslednji referent je bil g. L. Puš, ki je govoril o »Kmečki organizaciji«. Očrtal je najprej pomen organizacije sploh, potem je pa obširno govoril najprej o razvoju in sedanjem stanju našega združništva, nato pa raznil

Slovenski študentje in dekleta v krojih pričakujejo pred ljubljanskim kolodvorom prihod čeških Orlov in Orli. V sredi: Sprevod čeških Orlov, pa ljubljanskih ulicah.

kmečkih stanovskih organizacij, zlasti Kmetijske družbe in Kmečke zveze.

Zelo zanimiv je bi tudi referat g. arhivarja Fr. Baše o »živiljenjskem sivoju kmetac«. Navajal je, da je bila najstarejša hrana našega kmeta ječmenov močnik, ki se je bistveno obrnil do današnjega dne, le da so ječmen zamenjale ajda, pšenica in koruza. Vsaj v 13. stol. so poznali že tudi kruh. Izmed žit je bil v srednjem veku najbolj razširjen oves in temu se je na koncu srednjega veka potem pridružila ajda. Vaznejšo vlogo nego danes sta včasih igrala tudi fižol in sir. Za svežo mesno bramo je služila zlasti ovca in mlade svinje, dočim so goveje meso uživali navadno suho. Namesto sladkorja so uporabljali med. Zelenjave in masti so uživali jako malo. Ker je bila obdelava polj zanikrna in donos majhen, je vsaka slaba letina povzročila lakoto. Denar so poznali le v redkih kmečkih hišah. Pred začetkom 19. stol. še tudi ni mogoče govoriti o kakem industrijskem vplivu na naše kmečko življenje. Vrhajo obleko so izdelovali doma, perila pa v srednjem veku niso poznali. Duševno življenje je bilo popolnoma povezano s cerkvijo, a posestvo ga je dirigiral graščak. V 17. stol. je bila uvedena koruza, v 18. stol. pa krošnjir, istočasno se je ob velikih cestah jako razvilo prevozninstvo, ki je dvignilo življenjsko raven kmeta, a najboljše delavne sile so začele opuščati kmečko delo. Liberalizem preteklega stoletja je dvignil tenko plast pomeščanjenega kmeta (vaških magnatov). Pomeščanji se je del kmetov tudi v okolici mest, dočim so bolj oddaljeni še ohranili nekdanji patriarhalni način življenja, za katerega je posebno značilna islovrstna hrana iz dneva v dan, majhna higijena in alkohol kot dopolnilo jedi. Živiljenjska raven teh naših kmetov je pod srednjeevropskim povprečjem, zato je treba dvigniti njegovo produkcijo v korist podviga njegovega lastnega konsuma.

Obširen, temeljit in zelo poučen je bil tudi referat tajnika Delavske zbornice g. F. U r a t n i k a o »Poljedelskem delavstvu v Slovenije«, med katerimi je upošteval tudi vinogradniške in gozdarske. Najštevilnejši so posli, za njimi pa dninarji (zlasti viničarji). Donos dela v poljedelstvu zaposlenega slov. delavca je nižji kot zaslužek neučuzenega v Ljubljani. Pri nas je bilo leta 1931 zaposlenih v poljedelstvu 696 tisoč oseb, od tega dve tretjini na lastni zemlji, eno tretjino pa na tuji. K poljedelskim delavcem bi lahko štel pri nas 130.000 oseb, ki jih sprejema kakih 35.000 kmetij. Poslov imamo okoli 50.000, ki izhajajo iz okoli 60.000 bajtarskih rodbin. Presežek delovne sile imajo pri eas zlasti vinorodni kraji in Prekmurje, od koder hodijo potem sezonski delavci v Nemčijo in Francijo, kjer zaslužijo v pol leta kakih 25 milij. din. Presežek delovnih sil imajo tudi doljenjski in notranjski hribi, kjer dobijo dopolnitev k zaslužku s krošnjarstvom, suho robo, gozdnim delom itd. Plače poslov in dninarjev v vzhodnih okrajih Slovenije so mnogo nižje nego v zapadnih (najvišje so na Gorenjskem). Izravnavna delovnega trga bi bila pri nas le težko izvedljiva in naš kmet višjih mezd delavcem in poslom ne zmore, vendar bi bolj organizirane borbe dela lahko storile marsikaj dobrega, zlasti s podporo občinskih uprav. Boda dninarskih rodbin je pozimi včasih nepopisna, zlasti ker je marsikaka dninarska rodbina zaposlena komaj po 60 do 80 dni v letu, a daine v več okrajih niso plačane niti po 10 dni. Tujec, ki hodi po naši lepi slovenski zemlji, ne bi verjel, koliko se pri nas prestrada. Bednostni fond bi se zato moral trošiti res samo v korist teh najbednejših in dobiti bi morali primeren delež iz centralnih sredstev. Za obrtne delavce imamo več varstvenih zakonov, a pravni položaj kmečkih delavcev je nejasen in zelo pomanjkljiv. Zlasti bi bilo nujno zakonito urediti službeno razmerje. V težkem položaju so kmečki delavci zlasti zato, ker nimajo socialnega zavarovanja, čeprav bi se po zakonu moralo izvesti

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisanemu Jožetu Kralj, posestniku na Vrhpolju št. 1, občina St. Vid pri Stični, je dne 11. junija 1938 pogorela hiša. Ob predložitvi potrdila mi je uprava »Domoljubac« takoj izplačala čistih 1000 din, ker sem stalen naročnik in sem naročnino pravočasno plačal. Toplo se zahvaljujem upravi na veliko dušno in tako naglo podporo.

Vrhpolje, dne 23. junija 1938.

Jožef Kralj, l. r.

OSEBNE VESTI

o Predsednik poljske republike Možicki se je 23. junija peljal skozi Maribor in Ljubljano in dalje preko Rakeka v kopalnišče Opatijo v Italijo.

d 80 let je dočivel te dni slovenski igralec Danilo Cerar. Vzlic toliki starosti je ob tej priliki nastopil na odru v ljubljanskem gledališču ter svojo vlogo prav dobro izvršil. Naj doživi igralski starešina še mnogo srečnih dni.

o Za častnega meščana Celja so izvolili te dni mestni očetje notranjega ministra dr. Antona Korošca.

DOMAČE NOVICE

d Povej mi, s kom občuješ, in povedal ti bom... Zveza društev »Šola in dom« je za oni terek ob 8 zvečer skicala v Delavski zbornici zborovanje staršev in vzgojiteljev, ki so prihiteli v precejšnjem številu, da se porazgovore o važnih šolskih vprašanjih. Pri zborovanju so sodelovali: Krščanska šola, Slomškova družba, Ženska krščanska zveza, JUU, Proforsko društvo, Pedagoško društvo, Društvo učiteljev meščanskih šol, Društvo brezposelnih učiteljskih kandidatov, Jugoslovanska ženska zveza ter še nekatere druge organizacije. Zborovanju je predsedoval predsednik dr. Dragotin Lončar, o položaju našega šolstva pa je poročal prof. V. Čopič. Govorili so nato zastopniki posameznih društev; med temi je govoril v imenu Slomškove družbe upokojeni šolski nadzornik Štrukelj, v imenu Pedagoškega društva pa dr. Gogala. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki vsebuje glavne zahteve: razveljavljaj naj se odredba o odpravi 104 razredov ljudskih šol, na srednjih šolah naj se ne uvaja volontiranje, vse namestitve učiteljev naj se izvedejo pred začetkom šolskega leta.

d Pol volk, pol pes? Neobčajno zver je ubil kmet Vandjel Cekaonovič iz Džavota pri Djevdjelji. Zverina je bila težka 80 kilogramov, a dolga en meter. Parklje in rap je imela popolnoma enake volčjim, prav tako tudi smrček in uhlje. Le dlaka je bila popolnoma črna, zaradi česar kmetje živali niso znali ni-

že davno. Ni čudno, da skuša vse ubežati s kmetov, zato kmetje splošno uvidevajo potrebo splošnega socialnega zavarovanja. Toda prispevki za vsestransko zavarovanje bi znašali pri nas okoli ene črtine vsega kmetijskega donosa, ki se proda na trgu, zato je to zavarovanje skrajno težko vprašanje, a so ga marsikje vsaj deloma že izvedli.

kamor prišteti. Strokovnjaki pravijo, da je žival iz tiste vrste volkov, ki so se pomešali s podivjanimi psi, ki jih je bilo v teh krajih zlasti med svetovno vojno izredno veliko.

d Nekaj števil iz Bafinih podjetij. Bafino podjetje — jugoslovanske tovarne gume in obutve — so zaključile bilanco za l. 1937 z vsoto 176,2 milij. din (13 milij. več od 1936 in 38 milij. več od 1935). Obseg poslovanja se je povečal v primeri z 1936 za 20 odstotkov. L. 1937 je začelo podjetje proizvajati še gumo za automobile in kolosa. Da bi si oskrbel domače surovine, je Bafa kupil v okolici Strumice 700 ha zemljišča za proizvodnjo bombaža in ostalih industrijskih rastlin. V Borovem je odprl šolo za prodajno osebje, število uslužbencev znaša 4000, njihova plača pa 69,5 milij. din. Javnih dajatev je Bafa plačal lani 42,9 milij. din, za 65 odstotkov več kot l. 1936 in za 100 odstotkov več kot l. 1935.

d Proga proti Sv. Križu še grade. Na Janezovo so pričeli graditi progo proti ljubljanskemu Sv. Križu. Delavci kopljejo sedaj ob Šmartinski cesti. Tramvajska proga bo zgrajena vsaj do Vseh svetih, takoj nato, ko bo proga do Sv. Križa dograjena, pa pričnejo prenavljati dolensko tramvajsko progo. Trenutno je pri gradbi tramvajske proge zaposlenih okoli 60 delavcev.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognje vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, »Franz-Josefova« voda se lahko zauživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soo. pol. in nar. zdr. S. br. 1383, X. V. 33.

d Za elektrifikacijo Savinjske doline bomo vseli na posodo. Finančni minister je odobril banki upravi v Ljubljani najetje posojila v znesku 1.950.000 din za izvršitev elektrifikacije Savinjske doline. To odobritev je minister poslal v končno odobritev še ministrskemu svetu.

d Preprij zaradi ženske. Vidali Jože iz Mengša, znani prekupčevalec z deželnimi pridolki, star okrog 35 let, se je po dovršenih svojih trgovskih poslih zamudil v neki gostilni v Našovčah, občina Komenda pri Kamniku, kjer je prišel v preprij zaradi neke ženske. Preprij se je razvil v oster spor z najzalostnejšim koncem. Ko se je ono nedeljo okrog 11 zvečer vračal s kolesom domov, sta ga v gozdu ob cesti dva delavca pričakala, kjer se je vnel ponoven preprij. Eden od družbe je segel po revolverju in oddal dva strela na Vidalijsa, ki je na licu mesta običajni mrtev.

d Župnik je župnik. Dvakrat se je z isto ženo v enem mesecu poročil Mijo Nauberger iz Vinkovcev. Pšed dobrim mesecem se je fant »svezal« po katoliškem obredu z Anico Marek. Ko je že preživel v zakonu en mesec, je nenadoma dobil od župnega urada poziv, naj se ponovno javi za poroko. Mož je mislil, da se je zgodila kakšna pomota, pa je kmalu v župnišču izvedel, da se bo zares moral ponovno poročiti. Ko se je prvič poročil, župnika ni bilo doma ter je poroko opravil

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!

kaplan, ki pa ni imel za to odobrenja od svojega župnika. Ker so pa cerkveni predpisi v tem pogledu strogi, se je župnik odločil, da bo mladi par ponovno poročil. In tako se je tudi zgodilo.

d Dobra letina v Vojvodini. Pšenica in koruza bosta letos izredno bogato obrodili v Vojvodini, zlasti v Baranji. Prav tako dobro letino si obetajo vinogradniki. Če ne bo kakih vremenskih nezgod, bodo pridelali velike količine vina, ki bo izredne kakovosti. Le sadje je slabo obrodilo, ker sta prvo cvetje uničila slana in mraz. Obrodilo bo le tisto sadje, ki je cvetelo po dobi mraza.

d Uvoz naših vin v Nemčijo. Posebna komisija iz Nemčije je nedavno obiskala Francijo, zdaj je v Italiji, nato pride še v Jugoslavijo. Ogleдали si bodo vse večje vinske kleti in pregledali možnosti, kako bi se pomnožil izvoz jugoslovanskih vin v Nemčijo. Do sedaj je naša država izvozila v Nemčijo letno po 1500 vagonov, od česar je samo na Vojvodino odpadlo 1000 vagonov.

d Ne, ni umrl, on živi. Slovesne maše za dušnice so darovali 20. junija v Zagrebu in po ostali Hrvaški za Stjepana Račića, Pavla Račića in Gjura Basarička, ki so pred desetimi leti padli kot žrtve strelav Puniše Račića. Za dušnice v Zagrebu je prisostvovalo veliko števil narodnih poslancev bivše HSS in drugih odličnikov.

d Gnezdo v pisemski skrinjici. Tam v bližini mestnega kopališča ob Ljubljani na tako imenovani »Ladji« ima svojo vilo magistratni uradnik Pavšič. Ob žični ograji ima pritrjeno skrinjico za pisma in časopise. Lunknja je precej široka in dolga. Pa se je nekega dne gosp. Pavšič silno začudil, ko je opazil, da prihaja v skrinjico drobna sinica in nanaša za gnezdo. Hotel ji je pomagati. Položil ji je pod gnezdo časopisni papir. Sinica pa je bila silno nejevoljna. Začela je papir kavšati in drobiti. Opazil je tudi, da je bil časopis vsak dan na robu odkljuvan in raztrgan. Naposled je naprosil pismonošo in raznašalca časopisov, da sta pisma in časopise metaša kar na vrt. Sinica, ki

se je s svojim vitezom popolnoma udomačila, je imela odsihodob mir. In lepo je zvalila 8 čvrstih, veselih mladičev, ki so pred dnevi že zleteli in frlotajo okrog kopališča. Sinica pa je začela nanašati gnezdo. Vse je lepo uredila. Te dni bo začela nesti nova jajčeca. Osem dni vali, vsak dan po eno jajce. Po 13 dneh pa so že zvaleni mladiči.

d Zaradi prezidave so ponovno globoko znižane cene vsemu manufakturnemu blagu za moške in ženske obleke in perilu pri tvrdki F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 in 20, na kar še posebej opozarjamo >Domoljubovec bralce! Glejte današnji inserat!

d Tolovaj Salaj se je ujel. Orožniška postaja v Vevčah je doznala, da se nahaja v Spodnji Hrušici pri nekem zasebniku v hiši št. 39 neki sumljiv človek, ki prav redko hodi ven, le doma ždi, a dobro živi. Ponoči uhaja iz vasi. Orožniška patrola, obstoječa iz podnarednika Janeza Centriha in kaplara Lovrenca Jereba, je krenila proti Spodnji Hrušici. Bila je zelo previdna in oprezna. Orožnika sta se približala z največjo previdnostjo dotični hiši. Salaj je bil sam v sobi. Sprevidel je, ko sta orožnika vstopila v njegovo sobo, da mu je beg nemož. Pograbil je velik revolver in ga naperil proti prvemu orožniku. Njegov tovariš pa je hitro priskočil in Salaju iztrgal revolver iz rok. Nato se je Salaj vdal. Za oba orožnika je bila velika nevarnost, ker bi ju bil lahko ubil, kakor je to pred 2 letoma storil razbojnik Omerza, ki je v neki koči pri Vrhpoljah v kamniškem okraju pobil kar dva orožnika in nato pobegnil. Močno uklenjenega sta orožnika Salaja odvedla na postajo v Vevče. Na postaji je bil Salaj zaslišan. V njegovi sobi so našli prav mnogo reči, ki Salaja obremenjujejo. Salaja so pripeljali nato na ljubljansko policijo, od tam pa pride nevarni tolovaj v sodne zapore.

d Ker so bile uradne takse premajhne... Člane izpitne komisije, ki se je dala podkupovati, je sodilo tle dni somborsko sodišče. Predsednik tamkajšnjega obrtniškega združenja, dalje tajnik društva, odbornik in neki odvet-

Negovati zobe pomeni varovati zdravje!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

nik so bili člani izpraševalne komisije za polaganje mojstrskih izpitov. Ker so bile uradne takse za take gospode premajhne, so uvedli še posebno »zasebno« kandidat je moral položiti 1500 dinarjev, da se mu potem pri izpitu ni nikjer »zataknilo«. Nazadnje pa je le vse skupaj prišlo na dan ter so morali prizadeti pred sodišče. Prva dva sta dobila po tri mesece zapora, tretji pa en mesec. Odvetnik se je pa »zmazal«.

d Zanimiva zbirka. Inženir Nikola Krmilev iz Skoplja se je sprivil nad najbolj osovražene živalice, namreč nad stenice. V teku dolgih let jih je nabral nič manj kakor 73 vrst. Največ vzorcev je našel v Južni Srbiji, med njimi celo dve vrsti takih, katerih do sedaj znanost še ni poznala. Kot eden redkih zbiralcev stenic je prišel tudi v živahne pisemne stike s podobnimi zbiralci iz Japonske, Kitajske, Kalifornije in Finske. Nedavno je prejel prošnjo za večje število stenic iz kitajskega muzeja v Tientsinu ter iz muzeja iz Kantona.

d Za srbsko zadrudništvo. Odložitev plačila obveznosti za 15 let je dovolila vlada Zvezi srbskih poljedelskih zadrug v Sarajevu. To se nanaša na dolgove, ki jih je zveza naredila pred 15. septembrom l. 1934. Obenem je vlada zvezi dovolila 5 milij. din posojila, ki ga mora zveza začeti vračati po šestih letih in ga v enakih obrokih povrniti do konca desetega leta.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefovca grenka voda, če jo uživamo tudi v malih množinah. »Franz-Josefovca voda milo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši uporabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito. Ogl. reg. št. br. 30474/35.

d Kača na trgu. Nemalo zmešnjavo je povzročila velika strupena kača na živilskem trgu v Slavonskem Brodu. Neka kmetica je prinesla na trg košaro jagod, ki jih je prejšnji dan nabrala doma. Ko je dopoldansko sonce začelo obsevati njene jagode, je kmetica nenadoma opazila, da se v košari nekaj giblje. Ko je odtrsla nekaj jagod, se je pokazala velika strupena kača. Tisti hip so bile že vse kmetice pokonci in začele bežati na vse strani.

Velika domača opekarna zgorela

Tovarna združenih opekarn je zgorela pretekli teden ob Gradaščici na poti z Viča proti Bokalcem na Brdo. Ta tovarna je izdelala letno do 5 milijonov opeke in je imela zaposlenih nad 100 delavcev, ki bodo v večini vsaj časno brez dela. Požar je gasilo 12 motornih brigad, ki so neprenehoma bruhale ogromne množine vode. Gasilec se je na zadnje posrečilo požar omejiti na glavno stavbo in rešiti druga tovarniška poslopja. Vendar so večaki ugotovili milijonsko škodo, zakaj velika stavba je porušena do tal. V pritličju se je nahajala velika peč in zraven še 19 drugih peči, ki so pravkar bile napolnjene s 70.000 kosi strešne opeke. V prvem nadstropju kakor v pritličju so se nahajali razni stroji za obdelovanje in pripravljane opečnega izdelka. V gorenjih dveh nadstropjih je bila sušilnica, kjer se je sušilo 500.000 kosov opeke.

Vzrok požara je bil neverjetno naglo pojasnjen. Iz obupa in maščevalnosti je tovarno zažgal 48 letni delavec Božnar Anton, doma s Črnege vrha pri Polhovem gradu. Božnar je bil v tovarni zaposlen nad 30 let. Delavstvo opekarn je bilo zelo slabo plačano, zato je skušal Božnar dobiti drug vir dohodkov in je pomagal mnogim tihotapcem živine, mesa in

žganja, da so svoje blago prenašali mimo mitnice čez dohodarstveno črto skozi opekarno.

Prav tik mitnice so vodili skozi tovarno teleta, meso, žganje in vino. Tihotapci so mu dajali primerne nagrade. Lansko leto je prišlo do hudega spopada med mitničarji in tihotapci. Mitničarji so bili v skrajni življenjski nevarnosti. Zadeva je prišla pred kazenskega sodnika in so bili napadalci na mitničarje primerno obsojeni. Vodstvo tovarne je bilo primorano, da je Božnarja, ki je bil drugače dober delavec, je pa rad dajal za pijačo, 3. junija lani odpustilo iz službe. Božnar je nato koval načrte, kako bi se maščeval. Njegov načrt je usodne noči od torka na sredo dozorel. Ono sredo okoli 3.30 je odšel z doma, vzel je s seboj žveplenke in steklenico petroleja. Ker so mu bile ramere v tovarni dobro znane, je porabil priliko, da se je neopaženo splazil v podstrešje glavnega poslopja, ko je čuvaj Jakomin zapuščal nočno službo. V podstrešju je tla polil s petrolejem, zažgal in se sam obesil.

Med razvalinami so našli njegovo, popolnoma sežgano okostje. Na odredbo policijske komisije, ki je ugotovila dejanski stan, so Božnarja prenesli v mrtvašnico viškega kopališča in ga takoj nato pokopali.

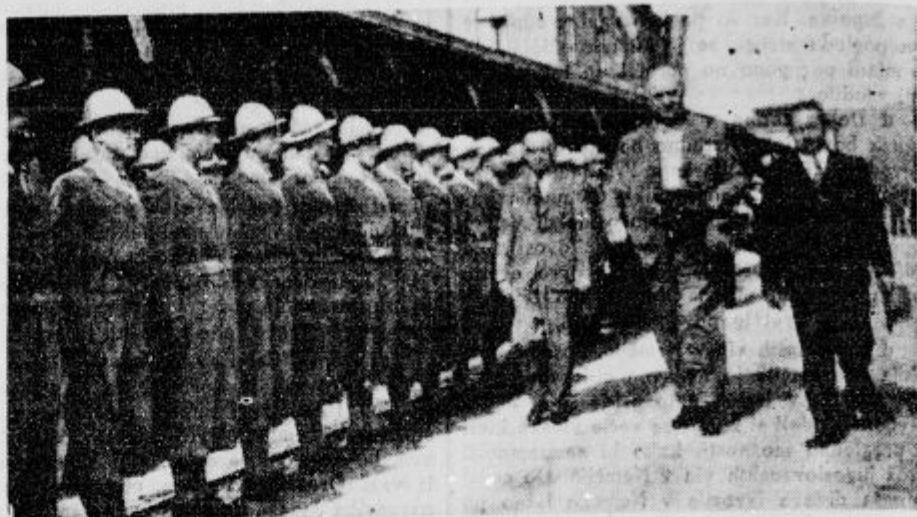
Po dolgem naporu se je ljudem posrečilo kačo ubiti.

d Dva nova vodovoda so blagoslovili v nedeljo 19. junija: enega v Kranjski gori, drugega pa v Logu za spodnji del fare tja do Martuljka. Prisostvoval je tudi ban dr. Natlačen, ki je v svojem nagovoru vzpodbujal k složnemu delovanju, zakaj samo tako delo rodi trajne uspehe.

d Velike spremembe pri pravoslavni cerkveni upravi. Svoje večdnevno zasedanje je te dni zaključil zbor jugoslovanskih pravoslavskih škofov. Sabor (zbor) se je največ bavil z vprašanji notranje preureditve pravoslavne cerkve, ker pridejo ostala važnejša vprašanja, kakor pregled cerkvene ustave, zakonskega prava ter pregled cerkvenosodnega prava šele na jesensko izredno zasedanje. Najvažnejši odlok sabora so postavitve novih škofov na mesta, ki so postala prosta s smrtjo ali pa zaradi prostovoljnih odstopov posameznih škofov. Tako je bil na mesto kanadsko-ameriškega škofa, katero je prej zavzemal dalmatinski škof dr. Irenaj Djordjevič, postavljen škof mukačevski dr. Damaskin Grđanički. Za ohridsko bitolskega škofa je bil na mesto dr. Nikolaja Velimiroviča postavljen dosedanj vikarni (pomožni) škof dr. Platon Jovanovič. Poleg teh dveh so bili nanovo imenovani še trije drugi škofje ter en nov vikarni škof. Prav tako je bil zamenjan tudi predsednik glavnega pravoslavnega sodišča.

d Na hrbtu krapa mrtev orel. Te dni sta se na Donavi pri Somborju zgodili dve smrtni nesreči, ko sta se utopila en delavec in en orožnik. Ko so ribiči iskali trupli, so zajeli v mrežo velikega krapa in na njegovem hrbtu mrtvega orla. Orel se je pri lovu zakadil v ribo in ji tako globoko zasadil svoje kremplje, da jih ni mogel izdreti, ker je bila riba pretežka. Tako sta potem oba poginila.

d Desetletna je tekmovala in zmigala. To je bilo na konjskih dirkah v Orašju. Tam imajo vsako leto velike dirke, v katerih tekmujejo vsi gojitelji boljših konjskih pasem. Te dni pa je bila največja zanimivost v tem, da je tekmovalo tudi desetletno dekletce Lucija Tomić iz Dubrave pri Tuzli, ki je na gibki kobilici odnesla prvo nagrado. Dekletce je že ponovno tekmovalo na raznih dirkah in razen enkrat odneslo povsod zmago.

Prosvetni minister dr. Magarašević je že prispel na tabor v Ljubljano. Na kolodvoru ga je sprejela častna četa slovenskih fantov.

Sarajevski nadškof dr. Ivan Šarić je v nedeljo slovesno praznoval 30-letnico škofovskega posvečenja.

d Med plamtečim govorom mu je izpadel zdrav zob. Izredno vroče zborovanje so imeli pred nekaj dnevi učitelji iz okraja Sremska Mitrovica. Dve ostro ločeni skupini sta nastopili na zborovanju. Opozicija je krivila odbor raznih nepravilnosti, zlasti pa nepoštenosti pri volitvah odbora, medtem ko so člani odbora z ognjevitimi govori te obdolžitve zavračali. Kako »vroče« je bilo na obnem zboru, dokazuje najbolj primer nekega učitelja, ki mu je med silno plamtečim govorom izpadel — zdrav zob. Dogodek je vsem, tudi najbolj razgretim, privabil smeh na usta.

d Pokroviteljstvo nad obrtniško razstavo, ki bo od 31. julija do 21. avgusta v St. Vidu nad Ljubljano, je prevzel ban dr. Natlačen.

d Pet bratov — 407 let. Ko je bil ono nedeljo ban dr. Natlačen v Kranjski gori, mu je župan Budinek Vojteh pokazal trdne priče gorenjskega rodu: pet bratov, ki so še vsi trdni in zdravi, ki imajo skupaj že — 407 let. So to bratje Grilc: Peter — 77 let, Andrej — 79 let, Alojzij — 81 let, Matevž — 84 let in Janez — 86 let. Bog živi »fante od fare« še mnogo let!

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tečče kozarec naravné »Franz-Josef« vode.

d 15.000 ljudi se je udeležilo te dni evharistične procesije v Senju v Dalmaciji. Slovesnost je vodil senjski škof dr. Burič, krško škofijo je zastopal dr. Srebrnič. Udeleženci pravijo, da »kajih slovesnosti Senj še ni videl«.

d Sprejem mladeničev v Inženjersko in artilerijsko podčastniško šolo v starosti od 18 do 21 let. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pismeno: Konecionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 6 din.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Važna seja ministrskega sveta. Ob triletnici vlade dr. Stojadinoviča je bila v Beogradu seja ministrskega sveta. Med drugim je finančni minister podal poročilo, da je zdaj že zagotovljen vpis novega 6% notranjega posojila v iznosu 2 milijard dinarjev. Na tej podlagi je ministrski svet izdal odlok, s katerim se bo to posojilo porabilo: a) za gradnje novih državnih cest, b) za ureditev

Množice pozdravljajo češke Orle pred ljubljanskim kolodvorom.

rek in urejevanje poplavljenih in zamočvirjenih krajev ter za preskrbo z vodo onih krajev, ki trpe zaradi pomanjkanja vode, in c) za zgraditev novih železniških prog.

Naš ministrski predsednik dr. Stojadinović je bil te dni neuradno zopet v Italiji. Njemu in ge. soprogi v čast je priredil zunanji minister grof Ciano v Benetkah svečano kosilo. Ker je bil sestanek v zvezi z umetniško razstavo in zaseben, ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo, pač pa je časopisje mnogo poročalo. Predsednik dr. Stojadinović je ostal še nekaj dni v Italiji, grof Ciano pa je odletel v Ricione, da se sestane tam z Mussolinijem. Dr. Stojadinović si je na svojem potovanju ogledal še nekaj modernih italijanskih cest v zvezi s sklepi, ki so bili sprejeti na letošnjem cestnem zboru v Ljubljani. Ni izključeno, da bo Jugoslavija potrebovala pri zidavi cest italijanske strokovnjake.

Če za častna občana Kostanjevica sta bila izvoljena te dni minister dr. Korošec in ban dr. Natlačen.

Učitelstvo in JRZ. Pred kratkim so imeli v Zagrebu sestanek učitelji, člani tamošnjega učiteljskega kluba JRZ. Sestanka se je udeležilo 74 učiteljev. Predaval je tudi zastopnik osrednjega Kluba učiteljev JRZ iz Belgrada Popović Svetozar, ki je povedal, da je že preko 100 učiteljskih klubov JRZ z nad 6000 člani. V resoluciji je bilo sklenjeno, da bo učitelstvo JRZ tudi v savski banovini odslej živahneje sodelovalo pri prosvetnem delu na vasi.

Če ne nastanejo ovire. Časopisje posevča dolge članke obisku dr. Mačka v Belgradu za dne 3. julija. Ta obisk je končno določen, če med tem ne nastanejo kakšne ovire. Dr. Maček namerava ostati v Belgradu nekaj dni. Pri tej priliki tisk ostro napada posebno stališče dr. Rybara in dr. Dragoljuba Jovanoviča, ki v odločilnem trenutku rušita opozicijske vrste.

NESREČE

Strela je udarila med živino in pastirje na paši na Brežanski gmajni, občina Leskovec pri Krškem, in omamila Lužarjevega fanta in eno kravo, telico, čez leto staro, pa je ubila.

Med delom ga je podsulo. Na Golovec gradi sedaj ljubljanska mestna občina novo cesto. Pri tem delu je bil zaposlen tudi 43 letni delavec Alojzij Smole, uslužben pri mestnem cestnem nadzorstvu in doma z Ljubljanske ceste 3 v Mostah. Med delom ga je podsulo, tako da je Smole obležal nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe.

Avtomobil je zadel v motorno kolo. Kakor ljubljanska, tako opravlja tudi mariborska

Poslanec ameriškega parlamenta o Slovencih

»Ameriška domovina« prinaša pod naslovom »Po odhodu dr. Adlešiča« daljši uvodnik in piše med drugim:

»Zavedamo se, da je imel obisk dr. Jurija Adlešiča ogromen pomen tako za nas ameriške Slovence, kot za naše rojake doma, predvsem pa je naredil obisk gospoda župana sijajen pomemben vtis na ameriško javnost. Pred nami je uradni zapisnik »Congressional Record«, ki dnevno prinaša ves zapisnik o poslovanju kongresa Zedinjenih držav. V zapisniku kongresa z dne 17. maja beremo med drugim sledečo značilno izjavo Hon. Robert Crosserja, ki je kongresman iz 21. okraja. Mr. Crosser je govoril v kongresu:

»Preteklo nedeljo sem bil počaščen od zastopnikov malega slovenskega naroda v Clevelandu, ki me je povabil na otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu. Rečem, da sem bil počaščen od zastopnikov »malega« slovenskega naroda. Toda, gospodje tovariši v kongresu, povem vam, da so to ljudje, katerim v vseh svojih dolgih letih občevanja z narodi nisem še našel para.

policija na svojem področju tako imenovano cestno-prometno službo. Oni torej zjutraj se je podal policijski podnadzornik Anton Kunc v spremstvu stražnika Rudolfa Udoviča na motornem kolesu s prikolico v Slovenske gorice na cestno-prometno kontrolo. Ko sta se okoli 19.30 vozila proti Mariboru, je prišlo na križišču ceste, ki vodi iz Sv. Lenarta, in državne ceste pri Št. Ilju do hude nesreče, katere žrtev je postal 41 letni podnadzornik policijske straže Anton Kunc. Kunc je dal znak šoferju Udoviču, naj na tem križišču ustavi vozilo. 60 korakov pred seboj je namreč opazil, kako je pridrvel v divji vožnji nek avtomobil. Kunc je skočil iz prikolice ter dvignil roko v znak »stoj!«. Šofer, ki je vozil avtomobil, je sicer z vso silo pritisnil na zavore, toda nesreče ni mogel več preprečiti. Zavrti avtomobil je začelo metati sem in tja. Ko je privozil do motornega kolesa, je zadnji del avtomobila zadel podnadzornika Kunca ter ga vrgel kakih 20 metrov daleč proč v občestni jarek. Kunca je zagnalo med dva telegrafska drogova, ki podpirata drug drugega. Ko je avtomobilist videl, kaj se je zgodilo, je avto takoj ustavil, naložil težko ponesrečenega Kunca ter ga odpeljal v mariborsko bolnišnico. Kunc pa je kmalu podlegel težkim poškodbam.

Ti Slovenci v Clevelandu so šolani, vdani Amerikanci in nas, rojene Amerikance, prevladuje nekaka nova, vzvišena misel, ko se pogovarjamo s temi ljudmi, ki so v resnici vredni vsega našega spoštovanja. Poznam Slovence že nad 30 let, odkar sem tu med vami, gospodje tovariši v kongresu, toda nisem imel prilike še vse do 15. maja letos priti v stik s toliko voditelji slovenskega naroda, ki bi tako izobraženo predstavljali ne samo svoj narod, pač pa našo Ameriko!

K tem, iz zapisnika parlamenta prevedenim besedam starega parlamentarca dostavlja »Ameriška domovina« med drugim naslednje:

»Bratje in sestre, take besede, izrečene v kongresu Zedinjenih držav po veteranu kongresmanu — Mr. Crosser je bil že desetkrat izvoljen od naroda, da zastopa 21. kongresni okraj v postavodaji Zedinjenih držav — take besede zaležejo in so v korist vsemu našemu narodu. Trenutno sicer ne bomo obogateli zaradi tega, toda pride čas, pride prilika, ko se nas bo bolje upoštevalo, in bodo imeli posamezniki kot ves narod vsestransko korist od tega.«

V Ljubljani je utonil kaznenec Alojzij Cankar iz Dvora pri Polhovem gradu.

Zdaj pa ni ušel smrti. Ono nedeljo je ljubljanski glavni kolodvor obvestil reševalno postajo, da se je v Trzinu smrtno nevarno ponesrečil neki moški, ki leži nezavesten na cesti. Reševalci so takoj odšli z reševalnim avtom proti Trzinu ter našli pred Trzinom nezavestnega ranjenca, okrog katerega je stala gruča ljudi, med temi tudi domaški zdravnik dr. Hočevar in pa dr. Kruh iz Ljubljane, ki sta za silo obvezala ranjenca. Ponesrečenec je bil 45 letni pismonoša Janko Lani, doma z Vidovdanske ceste v Ljubljani, kjer prebiva njegova družina. Lani se je odpeljal s svojim prijateljem s kolesom na izlet proti Kamniku ter se zvečer vračal v Ljubljano. Tedaj je blizu Trzina privozil nasproti neki osebni avto, ki je trčil v Lanija ter ga butnil v stran. Lani je butnil v občinski kamen ter omahnil v jarek. Avto je naglo odpeljal dalje ter se šofer ni zmenil za ponesrečenca. Lani je dobil hude poškodbe na glavi, med drugim si je pri padcu razbil ves obraz in si pretresel možgane. Reševalni avto je to pot prepeljal Lanija v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je kljub skrbni zdravniški pomoči umrl.

Ko je nabirala planinske cvetlice. Pri nabiranju planinskih cvetic se je te dni na Kalci pri Vokli ponesrečila gđc. Perša Ivica iz Ljubljane. Padla je po nekih pečinah okrog 25 m globoko in si pri padcu zlomila levo nogo v gležnju, dobila pa je tudi več drugih lažjih poškodb. Priznani reševalec Erjavšek Lojze je s svojimi možmi preskrbel prenos v dolino, od koder jo je Kregarjev avto odpeljal v ljubljansko bolnišnico.

Po stopnicah je padel. Ono nedeljo popoldne je bila v Predoselju pri Kranju velika tombola, ki jo je priredila tamošnja gasilska četa. Po tomboli je bila tudi prosta zabava, katera pa se je končala z žalostnim dogodkom. Ko je namreč zvečer odhajal iz poslopja gasilskega doma posestniški sin Stare Janez doma iz Predoselj, je na cementnih stopnicah

Končno pomirjenje je v hrvatskih rokah

Dunajska »Reichspost« od 12. junija prinaša posebno prilogo o Jugoslaviji, »deželi junakov in pevcev«. Številni članki se bavijo s političnim, kulturnim in gospodarskim razvojem države in ga prikazujejo v prav prijateljski luči. V političnem članku beremo med drugim: »Desetletja je bil Balkan smodnišnica Evrope. Danes pa je pomirjen, nevarne napetosti so se izravnale in to je zasluga smotrne jugoslovanske zunanje politike. Manjšinski sporazum Jugoslavije z Romunijo, prijateljski pogodbi Jugoslavije z

Bolgarijo in nato z Italijo jamčijo za mir in prijateljstvo na doslej napetih državnih mejah.« O hrvaškem vprašanju sodi članek takole: »Jugoslovanska vlada je dovolila povratek hrvaških izseljencev v domovino. S tem hrvaško vprašanje seveda še ni rešeno. A Stojadinović je pripravil vse potrebno in pomirjenje, ki naj Hrvate zadovolji, zavisi predvsem od zadržanja hrvaških politikov, predvsem od tega, če in kako daleč bodo šli preko izključnega kritikovanja.«

zaradi svoje že poprej poškodovane noge nerodno stopil in nato padel po stopnicah, pri čemer se mu je razbila lobanja. Nezavestnega ponesrečenca so takoj odpeljali s kranjskim rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico.

n Ker ni znal plavati. Pri Grenadirjevi brvi v Celju se hodijo ob lepih dnevih kopat čete vojakov celjskega polka. Tako se je tudi že dni kopalo v Savinji več čet. Vojak Džemal Kitanović, doma iz varžarske banovine, pa se je preveč oddaljil od čete in zabredel v globokejšo strugo Savinje pri kopališču Diani. Ker ni znal plavati, ga je voda zajela in kmalu se je začel potapljati. Vojaku so takoj priiskočili na pomoč, potegnili so ga iz vode, mu pomagali z umetnim dihanjem, vojak pa je ostal še vedno v nezavesti, v bolnišnici pa je umrl.

n Z glavo je treščil v osišče. Daljni sorodnik škofa A. M. Slomška, 30 letni mesarski mojster Drago Slomšek, se je vozil po opraviških s svojim motornim kolesom iz Celja proti Laškemu. Nasproti se je pripeljala z osebnim avtomobilom veleposestnica Herberstein Tezija iz Prnovega. Slomšek se je zaletel naravnost v avtomobil ter treščil z glavo v osišče, da si je prebil glavo. Bil je pri priči mrtev.

n Žrtve ljubezni do bližnjega. Med gašenjem požara na Brdu so mnogi gasilci dobili hujše in lažje poškodbe. V ljubljansko bolnišnico je bil prepeljan poklicni gasilec, 42 letni Jože Ogrin. Tram mu je padel na levo nogo. Nad členkom mu je bila zdrobljena kost. V bolnišnico sta bila prepeljana še dva poklicna gasilca, tako Alojzij Zorman s poškodbami na idesni nogi in Pavel Kropar s poškodbami na rokah. Na desni roki je dobil hude poškodbe tudi prostovoljni gasilec Anton Kropar.

n Čoln se je po nesreči prevrnil. Na gradu Strmolu pri Kranju je v tamkajšnjem ribniku utonil 25 letni Grohar Silvester, šofer pri Hribarju. Ponesrečeni Grohar se je z vrtnarjem Porom vozil po ribniku s čolnom, ki se jima je pa po nesreči prevrnil, da sta oba padla v vodo. Por se je rešil, dočim je Grohar kmalu izginil pod vodo. Ker je voda globoka okrog 3 m, da se ne vidi dno, se reševalcem, ki so takoj prihitali na pomoč, ni posrečilo pravočasno najti Groharja ter so ga šele po dveurnem neumornem iskanju mrtvega poštegnili iz vode.

n Na vsak način je hotel v smrt. V Slivnici pri Mariboru se je ono popoldne pripetil svojevrsten primer samomora, o katerem govori zdaj vsa okolica. Pod vlak se je vrgl 78 letni posestnik Rec Rudolf iz Radzele. Izvršil je samomor nenavadno trdovratno. Najprej se je hotel nastaviti brzovlaku, ki prihaja ob pol 3 popoldne iz Maribora. Postavil se je na tir, vendar pa ga je lokomotiva vrgla v jarek ob progi. Kljub poškodbam, ki jih je pri tem dobil, se je Rec vendar še zvelkel na sosedni žrvnik, da tam počaka na prihod osebnega vlaka, ki pripelje tja ob pol 5 popoldne. Ko je zaslíhal, da vlak prihaja, se je vlegel čez žir. Samomor se mu je tokrat posrečil. Kolesa lokomotive so ga prerezala na dvoje, da je bil na mestu mrtev. V smrt se je odločil iti menda zaradi domačih razprtij.

Nadgorica. Izžrebane številke efektne loterije prostovoljne gasilske čete: 14, 56, 74, 144, 162, 228, 260, 310, 454, 513, 610, 632, 736, 792, 823, 863, 968, 972, 981, 1010, 1028, 1138, 1141, 1165, 1168, 1194, 1200, 1216, 1235, 1241, 1271, 1467, 1513, 1517, 1535, 1577, 1726, 1810, 1968, 2072, 2107, 2130, 2141, 2142, 2160, 2243, 2313, 2325, 2364, 2414, 2511, 2572, 2592, 2642, 2739, 2798, 2808, 2847, 2938, 2949. — Nedvignjeni dobitki zapadejo po enem mesecu v korist čete.

RAZGLED PO SVETU

Velika letalska nesreča nad Prago

V češki prestolnici so 23. junija pri vajah trčila tri enosedežna vojaška letala ter se zrušila v ulici Na Hrebekach. Posadka letal se je hotela rešiti s padali. Narednik Smolik, ki je prvi skočil, si je rešil življenje. Narednika Rudolf Motyčka in Vlastimil Rys pa sta našla smrt pod razvalinami letala, čeprav sta si prav tako s padalom hotela rešiti življenje. Bil sta pa prenizko, kar je bilo za oba usodno. Nesreča se je zgodila, kakor rečeno na Hrebekach, kjer so zgrajene same vile. Več vojaških letal se je vadilo v bližini sokolskega stadiona za bližajoče se sokolske slavnosti, na katerih bo nastopila tudi armada in pokazala svoje umetnosti v zraku. Prebivalstvo je sedelo na vrtovih s svojimi otroki in opazovalo vaje, ko so nenkrat trčila v zraku 3 enosedežna letala ter

strmoglavila na tla. Prvo letalo, iz katerega je skočil narednik Smolik, je padlo na streho vile ravnatelja Fridricha Rulfa ter jo zažgalo. Požar so gasilci naglo pogasili, navzlic temu pa znaša škoda 200.000 din, ker so morali posekati večino tlečega tramovja. Na streho vile ravnatelja Saleka je padel drugi letalec, ki je tam našel smrt, njegovo letalo pa je padlo kakih 60 m proč od vile na vrt. Tretje letalo pa je padlo približno 150 m od vile ravnatelja Rulfa na vrt nekega inženirja. Smolik, ki je tudi padel na vrt neke vile, je ostal povsem nepoškodovan. Na kraju nesreče se je zbralo več tisoč gledalcev. Kmalu nato se je pojavila nad krajem nesreče močna eskadra, ki je izkazala čast mrtvima tovarišema.

Nobene nadvlade onkraj belih mejnikov

Veliki italijanski list »Illustrazione Italiana« je majsko število posvetil Jugoslaviji in pravi v enem članku sledeče o svoji sosedni: »Prav meje govorijo, da teče od Brennerja do Drave vzporednik, ob katerem imajo Italijani in Slovani enak položaj in enake koristi. Vzdrževanje novega srednjeevropskega ravnotežja od Baltičkega morja pa do Jadrana se pričinja s sporazumom med Jugoslavijo in Italijo. Italija, Jugoslavija, Madžarska in Poljska tvorijo eno skupino od juga do severa. Ta skupina druží Evropo. Jugoslavija jamči s svojimi dobrimi odnosaji do Italije za neokrnjen razvoj Sredo-

zemlja in Srednje Evrope. Zgodovinski dnevi na Dunaju (priključitev Avstrije Nemčiji), so vezi med Jugoslavijo in Italijo le še poglobili. Prostor, ki loči veliko Nemčijo od Jadrana, je komaj sto kilometrov širok. Nova naloga italijansko-jugoslovanskega prijateljstva je v tem, da brani načelo, da ni več mogoča nobena nadvlada onkraj blelih mejnikov, kjer se srečujejo Italijani, Slovani in Nemci, ne da bi se spopadli. Zanimivo izjavo italijanskega časopisa, naj bi si zapomnili zlasti tisti večni nergači, ki trdijo, da naš sedanja vlada Italiji in bogve še komu — prodala.

Vesela vest iz Češkoslovaške

Kakor znano, se zavzema »Domoljub« brez ozira na desno in levo odločno za to, da dobe Slovaki v skupni češkoslovaški državi to, kar jim gre kot bratskemu slovenskemu narodu. Slovensko svobodomiselnostno časopisje je bilo v teh dneh povsem drugega slovaškemu narodu nasprotnega mnenja. — Vemo, da ena lastavka še ne prinese pomladi, vendar z največjim zadovoljstvom ponatiskujemo vest, ki jo je te dni sporočil javnosti diplomatski zastopnik Anglije v Pragi. Glasi se: Češkoslovaška vlada je sklenila, da bodi slovaščina uraden državni jezik ta-

ko v uradih kakor na sodiščih in šolah vsega ozemlja, na katerem prebivajo Slovaki, pa tudi drugod po državi, kjer pridejo v poštev Slovaki kot stranka. Ni pa ta sklep bil še objavljen v časopisju, da se ne bi otežila pogajanja s sudetskimi Nemci, ki se nepretrgoma nadaljujejo. Upati je, da se tudi v drugih ozirih sklene in doseže popolna sprava med bratskima narodoma, na podlagi katere bo slovaški deželni zbor dobil najširšo samoupravo in bodo po možnosti upoštevane tudi vse druge želje Slovakov, zlasti kar se tiče državne službe.

NEMČIJA

n Velik izlet iz Nemčije v Korotan. Na Alojzijevo je prišlo na Koroško veliko število Nemcev iz Šlezije na 10 dnevne počitnice. Izlet je organizirala organizacija »Kraft durch Freude« (Moč v veselju), ki predstavlja posebno ustanovo narodnosocialistične stranke. Organizacija ima po vsej Nemčiji svoje izletniške domove, svoje visokomorsko brodovje za izlete po morju in tisoče avtobusov, s katerimi prevaža skrbno izbrano članstvo stranke na izlete po vsej Nemčiji in tudi v inozemstvo. Organizacija je letos v posebnih okrož-

nica priporočila pristašem stranke, naj si izberejo za svoje počitnice najjužnejšo nemško pokrajino — Koroško. Odziv je bil izredno velik. Do sedaj se je prijavilo že 26.000 udeležencev, ki bodo v 26 posebnih vlakih po 1000 izletnikov prihajali na Koroško. Okrog 4000 izletnikov pride v posebnih avtobusih. Izletniki bodo ostali na Koroškem po 10 dni. Največ jih je prijavljenih iz Württemberg, ki je, kakor znano, tista nemška dežela, ki se je dosedaj prvenstveno najbolj brigala za obmejno nemštvo. Saj je prestolnica Württemberg mesto Stuttgart imenovano »prestolnica Nemcev za mejami«. Narodnosocialistična organi-

zacija na Koroškem, kakor tudi vse oblasti koroške dežele imajo strog nalog, da izletnikom olajšajo ogled koroške dežele in da skrbijo za to, da bodo povsod sprejeti s polno udeležbo domačinskega ljudstva. Koroške deželne oblasti so vse pripravile za čim sijajnejši sprejem in organizirale vse potrebno, da bodo čim več videli. Izletniki iz stare Nemčije bodo prepotovalni naslednje kraje in bodo posvetili posebno pozornost Rožni, Zilski in Podjanski dolini. Prihod gostov iz Nemčije, ki bodo obiskali tudi ozemlje slovenske narodne manjšine, je do sedaj največji turistični dogodek na Koroškem.

s Te in one iz Korotana. V apnenico je padel 11 letni Janez Mavrer Repičev iz Slovenskega Plajberka. Sežgal si je meso do kosti in podlegel v bolnišnici poškodbam. — Vsega prebivalstva v Nemčiji je sedaj 73.144.000. Iz nemškega časopisa za ljudsko prosveto in zolo posnemamo sledeče številke: Germani v Evropi: 1810 59 milij. (31.6%), 1910 152 milij. (34.0%), 1930 149 milij. (30.0%). Slovani v Evropi: 1810 65 milij. (34.7%), 1910 178 milij. (41.7%), 1930 226 milij. (45.6%). Romani v Evropi: 1810 63 milij. (33.7%), 1910 108 milij. (24.3%), 1930 121 milij. (24.4%). — V Nemčiji se je rodilo na 1000 prebivalcev l. 1934 in l. 1935 19 otrok, na Poljskem je znašala ta številka l. 1935 26. V Nemčiji se je število od l. 1932 do 1935 zvišalo od 15 na 19 na 1000 prebivalcev.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Požrtivalni Čehi. Voditelj češkoslovaške narodne banke dr. Engliš je izdal proglas na češkoslovaške državljane, da darujejo denar za povečanje brambne sposobnosti češkoslovaške armade. V enem dnevu je bilo darovanih okoli 250 milij. Kč. Proglas dr. Engliša je torej imel popoln uspeh. Bafa

je daroval 20 milij. Kč, njegovi nameščenci pa 10 milij. Vsak nameščenec Bafinih zavodov je daroval svojo enotedensko plačo. Narodna banka je darovala 10 milij. Kč, njeni nameščenci pa darujejo enomesečno plačo. Tako Čehi. Kako daleč smo še mi v tem pogledu za njimi!

ITALIJA

s Drobni. Rimski listi obtožujejo Francijo novega vtikanja v španske zadeve. Trdijo, da je Francija 43. špansko komunistično divizijo, ki je pred Francom sbežala v Francijo, zopet moderno oborožila in jo poslala v boj na komunistično fronto v Katalonijo.

AMERIKA

s Vlak je padel v reko. Huda železniška nesreča se je zgodila blizu Milliz Cityju (Montana), kjer je razkošni ekspresni vlak na vožnji iz Chicaga v smeri proti San Paolo zdrknil z mosta v reko. Nesreča je zahtevala 29 mrtvih, 65 ranjenih, 20 ljudi pa še pogrešajo. Šest spalnih vagonov je ostalo več ur pod vodo, da so bile reševalne skupine prisiljene razbijati okenska stekla in tako potegniti ven mrtve in ranjene potnike. Boje se, da je onih 20 oseb, ki jih še pogrešajo, utonilo ali pa jih je odnesel tok reke. Vse ranjence so prepeljali v bolnišnico v Mills Cityju. Vsi napori so osredotočeni na to, da se potegne iz rečne struge lokomotiva in šest spalnih voz. V bolnišnico so prenesli 44 ljudi, ostalih 37 pa je lažje ranjenih. 41 potnikom se ni prav nič zgodilo. Smatrajo, da je celotno število mrtvih 36, pri čemer so vštete tudi žrtve, ki so še vedno v potopljenem spalnem vagonu.

s Razo. V Clevelandu so umrli: Marija Mahnič iz Šmarja, 50 letni Frank Mlakar iz

Blok in 74 letni John Lunder z Vel Slevico pri Velikih Laščah. — V Finleyville Pa⁹ je izdihnil 32 letni rojak Frank Bobnar. — V Chisholmu Minu so pokopali Jakoba Zarkoviča iz Butoraja pri Črnomlju. — V Buenos Airesu v Argentini je zaspala v Gospodu 33-letna Franciška Umek iz Preloža pri Lokvi na Krasu — V Springfieldu Ill. je na veke zatisnil oči 50 letni Karel Rihtar iz Vrhpolja pri Kamniku.

DROBNE NOVICE

Okrog 600.000 Judov živi še vedno v Nemčiji.

Pri nastopu sokolskega naraščaja v Pragi so morali otroci peti husitsko (protikatoliško) himno.

48 urni tednik je uveden v vsej grški industriji.

Protestantovsko duhovniško službo bodo izvrševale na Švedskem lahko tudi ženske.

Romunski kralj Karol je imel v Carigradu dolg razgovor s turškimi drž. predsednikom Kemalom Ataturkom.

S sekiro so te dni usmrtili v Berlinu štiri komunistične organizatorje.

Pri nadomestnih poslanskih volitvah v Franciji je »ljudska fronta«, ali po slovensko »sračje gnezdo«, povsem propadla.

36 poljskih kmetov je utonilo v reki Bugu, ker se jim je pri prevozu čez reko prevrnil čoln.

Pet turških divizij čaka ob meji dežele Aleksandrete v Mali Aziji, da jo zasedejo.

100.000 čeških krom podpore za siromašne otroke čeških Nemcev je sklenila dati odslej vsako leto praška občina...

800.000 italijanskih otrok bo deležnih počitnic ob morju, v planinah in ob jezerih. In pri nas?

RAZNO

Največji daljnogled se nahaja v observatoriju Mount Wilson v Kaliforniji. Leča objektivna meri v premeru 2,5 metra. (Kakor pa z druge strani poročajo, bodo ta rekord tudi kmalu podrli. V newyorški zvezdarni namreč zdaj izdelujejo daljnogledno lečo, ki bo merila v premeru 5 metrov.)

Največjo pripravo, s katero merijo pritisk raznih plinov, imajo v nekem vestfalskem rudniku. Priprava še ni gotova, imela pa bo v premeru 80, v višini pa 147 metrov.

Papirnatí zmaj in most čez niagarski slap. Pred tedni je ogromna ledena plast zrušila mogočni niagarski most, ki je bil pravo čudo sveta. O metu pripovedujejo sledečo zanimivo, resnično zgodbo. Gradbeni inženir se je dolgo trudil z vprašanjem, kako naj potegne vrvi preko deroče reke. Trije čolni so se razbili, raketni top je odpovedal. Končno ugleda malega dečka, ki se je igral s papirnatim zmajem in ga pošiljal na nitki preko reke. To je bil inženirja namig us-

L. Ganghofer:

83

Martinj klošter

Roman iz zabeleka 12. stoletja.

Postovenil Blaž Pozniš.

Z bobnečim odmevom, grmečim v razsežni dolini od stene do stene, so shrule gmote porušenih in zdaj ko grušece razdrobljenih skal v Zbrisano jezero, da so razburkani valovi butali za drevo visoko čez obrežje. Med gromom in treskom se je razkrla skalna stena nad strugo Zbrisane Ahe in iz svoje tisočletne ječe osvobojeno jezero se je hrumeč in šumeč razlilo po dolini.

Ebervajm in Ajgel, bližajoča se ustju Zbrisane Ahe, sta videla, kako je razgnalo steno in je vdrla voda proti njima. Bobneči trušč, ki jim je udaril pri tem na uho, ju je skoraj omamil. Bleda sta stala in pomislila na lastno rešitev šele, ko so divji valovi že popolnoma napolnili strugo Zbrisane Ahe in se bučeč razlili čez bregove. »Pazi se, gospod!« je jeknil Ajgel, prijel meniha za roko in ga potegnil više na pobočje. Zasopljena sta plezala med drevjem navzgor, da bi ušla povodnji, ki je drla navzdol. Ze sta dospela na varna tla, ko je oglarju na mahastih tleh spodrsnilo, da je padel in začel na razmeščani zemlji drseti po strmini.

»Usmiljeni Bog!« je zavpil Ebervajm in planil, ne oziraje se na nevarnost, ki je pretila njemu samemu, za oglarjem. Toda vode so že zajele starca in ga treščile ob drevo. Brez glasu se je skotalil Ajgel na mrežo korenin, ali preden ga je deroči tok utegnil požreti, se ga je bil Ebervajm že oklenil z obema rokama; četudi se je zaganjala vanj voda, je vendar dosegel s svojim bremenom suha tla in si naslonil oglarjevo glavo v na-

ročje. Tedaj je opazil, da premaka na senu kri v debelih kapljah Ajgelove sive lasa — človek, ki ga je rešil, je umiral. Starčev obraz je bil pepelnat, oči kalne, toda belobrade ustnice so se smehljale. Stokajoč se je ozri v Ebervajna, kakor bi hotel reči: »Kaj zato kako bo z menoj da le ti živiš pa sem zadovoljen.«

Komaj besede zmožen se je sklonil Ebervajm nad oglarja in si odpel z vratu vrvice, na kateri je visel križec. Hotel je ponuditi sveto znamenje umirajočemu, da bi ga poljubil. »Bog ljubezni se te bo usmilil, ozri se k njemu!« Tedaj je starec vztrepetal, njegove oči so ostrmele, prizadeval si je, da bi spregovoril, in hlastnil z roko, ne po križu, temveč po čudni svetinji, ki je bila zvezana skupaj s križcem na vrvi: polovica razpočene koščene zapestnice, orumenele od starosti, z napol zbrisanimi vrazami. »Salmuda!« Ta edina beseda se je utrgala umirajočemu z ustnic in hrum razbesnjene vode je zaglušil trepetavi glas. Ajgelovi koščeni prsti, oklepajoči zapestnico, so se krčevito zdrznili in udje zleknil. Zastrt pogled je še skušal ujeti menihove oči in šepetajoče so dahnila bledeča usta: »Zlati časi...«

Ebervajm zadnjega vzdihla tega ugašajočega življenja ni razumel. Videl je, da so starcu oči steklenele, pritisnil z drhtečimi rokami vsega hudega rešenega k sebi in ga poljubil na mrzlo čelo. Hotel je moliti, pa ni mogel. Hrumeč so bučale pod njim, brez konca naraščajoč, razbesnele vode, ruvale drevje in skale in nosile pogubo nad obljubena selišča. Pred duhom se mu je prikazala prostrana dolina Melinjega loga, videl je samotno cerkev in zapuščeno župnišče, tihe kočice naokrog in njihove stanovalce. Videl je padati hiše in slišal kričati ogrožena bitja. Trepet in groza sta ga prevzela in iz njegovega izmučenega srca se je izvil krič: »Bog ljubezni, kje si?«

PO DOMOVINI

NOVI GROBOVI

n Resnica je samo ena in več kot enega življenja vredna... V Legnu pri Slovenjem Gradcu je umrla Marija Rotovnik. — V Celju je preminil kleparski mojster Franc Tašker. — V Kočevju so pokopali 86 letnega Gustava Gladnika. — V Kamniku je nagloma odšel v večnost pisatelj Radivoj Petruška. — V Karlovi pri Velikih Laščah je zapustil solzno dolino posestnik Jože Jaklič. — V Leskovcu pri Krškem so djali v grob bivšega gostilničarja 80 letnega Franca Arha in sodarja Jožefa Pirca. — V Radovljici je odšel h Gospodu po večno plačilo vrli »slovenski fant« Jaka Vovk. — Na Vranskem je zapel mrtvaški zvon 75 letnega Jožefa Lukmanu. — V Mariboru je umrl tiskarski ravnatelj 38 letni Josip Ošlak. — V Belgradu so pokopali soprogo zdravnika Dragico Demšar roj. Drnjevič. — V Celju je zapustil ta svet upravni uradnik javne bolnišnice v Slovenjem Gradcu Bunc Dušan. — V Halozah je umrl ravnatelj Zadrudne elektrarne v Ptujju Viktor Bäbler. — V Mariboru so pokopali gostilničarja Gračnerja Rudolfa. — V Studencih pri Hrastniku je izdihnila Amalija Logar roj. Plavšak. — V Ljubljani so zapustili solzno dolino: orožniški narednik v pok. Franc Kozlevčar, župnik v Pevmi pri Gorici g. Josip Abram, inž. Franjo Dedek, poštni služitelj Ivan Lani, časnikar Andrej Gabrčček, Alojzija Mozetič roj. Gruđen, Jurij Jurman, poslovodja kavarnе »Nebotičnik« Hinko Tabor in Marija in Josip Bezljaj, ravnatelj mešč. šole v pok. — Naj počivajo v miru!

Brezjanskim romarjem-tretjerednikom

V soboto, 2. julija greste na vlak. Zahtevajte na postaji legitimacijo K-13. Ta legitimacija vam da pravico do polovične vožnje. Legitimacijo morate dati na Brezjah žigosati. — Z izkaznico, ki jo dobite pri župnem uradu, se izkažete, da ste opravičeni do legitimacije. Kdor ima izkaznico, je prost mostnine na Otočah.

Romarji-tretjeredniki! Pojdite k sv. spovedi za prvi petek doma. Na Brezjah boste težko prišli na vrsto, ker ne bo mogoče dobiti toliko spovednikov.

Se eno: Ne pustite, da bi vas kdo zmerjal in nadlegoval na vlaku, zato ker greste na Brezje in zato ker ste tretjeredniki. Vsakemu povejte odločno, naj vas pusti pri miru. Zahtevajte od sprevednika, naj napravi red. — Tretjeredniki, prinesite s seboj priročnike!

Iz raznih krajev

Kočerje. Preteklo nedeljo smo kočevski Slovenci doživeli čno, po čemur smo hrepeneli že leta in leta, namreč, da bi se zbrali vsi slovenski narodni trpnici iz Kočevskega in si potožili svoje težave ter skušali doseči zboljšanje. Nikomur se to ni posrečilo v taki meri kot društvu Slovenska Straža na Kočevskem. Na njeno povabilo se nas je zbralo polno dvorano hotela »Trst« od vseh strani kočevske zemlje. Prišli so iz Mozolja na treh velikih vozech in veliko na kolesih, iz Kočevske Reke na petih vozech, drugi zopet iz Borovca in celo iz Drage. Predsednik Straže bivši narodni poslanec Škulj nam je takoj ob otvoritvi zborovanja vili poguma in zaupanja, da smo bili ves čas razporejeni v najbolj prijateljskem zadovoljstvu. Lep govor smo slišali od g. dr. Česanika, kako se Slovenci drugod boré za narodne pravice. Predsednik g. Škulj nam je podal poročilo o delu društva, ki je bilo tako bogato, da smo se čudili, saj društvo obstoja komaj eno leto in že je znano s svojim delovanjem po vseh slov. hišah

Marmelade in želeji

naših vasi. S knjigo, s časopisjem, s shodi, s prireditvami, a podporami, s posredovanjem za naše prošnje, z uvedbo krošnjarenja po mestih v naši državi itd. bi med nas stopala St. Straža kako bi jo naš doslej pozabljeni kočevski Slovenci vzljubil in se jo oklenil! Njeno delo je bilo zares plodovito, zato je bilo zborovanje polno navdušenja in hvaležnosti. Straža je vzdrževala stalno 42 revnih otrok slov. staršev v ljudski kuhinji in jim dala 4500 kosil. Pri volitvah je bil zopet izvoljen ustanovitelj in predsednik g. Škulj še naprej za predsednika in za častnega člana.

Mirna peč. V nedeljo, dne 19. junija je naša tako imenovana napredna mladina priredila pod firmo društva Kmetijskih Lantov in deklet tekmo koscev. Ob 3 popoldne so priredili po vasi sprevid s celokupno udeležbo: 6 konjenikov, 38 iz različnih krajev došlih kolesarjev, 8 moških pešcev, 12 deklet in 2 voza velikonma otrok in nekoliko takih, ki so kar zaželeli, da se lahko ekkrat po Mirni peči zaslonej na vozu peljejo. Ke

Vode so se valile in rastle...

Kakor iz menihovih ust se je utrgala v tej uri groze in razdejavanja molitev tudi iz duše nekega drugega človeka in se dvignila v dvomu in stiski v nebo. Pod vrhovi Lednika se je v črni temi zasute votline lovil Zigenot med skalami sem in tja in klical: »Ti močni! Zaupal sem vate! Zdaj mi pomagaj! Odpri mi pot, da morem k njej! K njej! Toda njegov glas je dušil zamolkli grom, ki je bobnel zunaj pred jamo. V muki in obupu je rval ribič kamenje in pulil skrotovičeno, s snegom in druščem pomešano vejevje, ki je zapiralo izhod. Tedaj so se zamajala kamnita tla pod njegovimi nogami kakor bi stekla žibel, in iz notranjosti hriba se je izvil rezek glas, da ga je zabolelo v ušesih. Nenadna svetloba mu je zaslepila oči in počasi so se razmaknile pred njim skale kakor durnice pri vratih. Zigenot je kričnil in planil na prosto, toda preden je še vedel, kje stoji in kam naj se obrne, sta mu prešla sluh in vid. Med omamljivim hrupom ga je zagrnil rjav oblak, skeleč prah mu je zagatil usta in nos in pred očmi mu je zaplamljelo ko ogenj. Potem ga je zajel mrzel piš in ga vrgei višje v globačo, in ko je ležal nezavesten med kamenjem in snegom, so se nad poklino, ki je prečkala globel, razcepile gole stene in skalni gorski vrh se je nagnil naprej.

Bobneč so se sesule ogromne gmote v Lepo jezero. S svojim padcem so razlelele vršino, dve beli steni vode sta zakipeli ko stolp visoko vsaksebi, in medtem ko se je pognala ena na levo v kotel med gore, je zavalovila druga na desno proti dolini Abe. Šumeč in hrumeč je beli zid še rastle in se dvigal, čim bolj se je ožila dolina, in odplaval na svojem potu pobočni gorski gozd kakor kupček ostružja.

V ribičevi hiši so bili slišali hrup padajočega skalovlja. Potem so videli, da se je iz kotla odprtega jezera vzdignila bela stena in čuli, kako je bučala in šumela prihajajoča voda. Vedno bliže je vršalo in hrumelo; čez jezero je pribužal veter, noseč v zrak bele kosme pen, in že se je prikazal ogromni val izza falckenštanske skale, zalival s svojim tokom na eni strani vzpeti gorski gozd, na drugi pa metal vodo do obzidja Vacemanovega gradu.

S Falckenštajna je odmevalo kričanje dekel in zavijanje ujetih zveri, ko sta Hajlviiga in Kaganhart, bežeča pred pogubo, tekla čez pristajališče proti gozdnatemu pobočju pod gradom. Viho je skočil z razgledišča, kjer je bil, in planil v hišo. »Mati Mathilta! Mati Mathilta! Predirno je vpil, irgal besede in kazal z rokama. Otrplo mu je gledal blede obraz starke nasproti. Hotel jo je objeti, toda branila se je in smejala, oprijemajoč se z obema rokama za naslonke pri stolu. S silo jo je potegnil k sebi in dvignil na roke in ko je hropeč skušal s svojim bremenom priti skozi vrata, je iztegovala mati Mathilta med rezkim smejanjem še vedno roke proti ognjišču. Pač je dospel Viho na prosto, toda čez pristajališče sem se je že valila, dvakrat tako visoka ko griček z ribičevo domačijo, hrumeča gora vodo, plavila pred seboj mogočne skale, kakor bi bilo drobno kamenje, in bruhala na vse strani gromadno zmes polomljenega drevja.

Hlapcu so se zašibila kolena, trepetajoč je obstal in objemal z rokami mater svojega gospodarja, medtem ko se je hrum razbesnele vode mešal z mukanjem krav, ki so v svojih zaprtih blevih začutile pretečo nevarnost. Vihov obraz je bil apnenobled, uvelo lice matere Mathilte je pa čudno sijalo. Dvignila je roke in zavpila z

de, lotil se je dekca in ga spraševal po njegovih izkušnjah v igri z zmagaj. Končno sta skupno zgradila večjega zmagaj in ga poslala ob ugodnem vetru preko reke, na dolgi nitki je bila pritrjena dolga vrvica in na vrviči končno vrv za vseči most. Potem šele so mogli polegati preko reke žičnato vrv ter ob njo pritrjati gradbene čolnčke.

Največji most sveta imajo v San Franciscu v Kaliforniji čez tako imenovani Zlati zaliv. Gradili so ga šest let. Srednji del mostu nosita dva jeklena opornika, ki sta visoka 210 metrov. Most je dolg 1280 metrov. Stroški graditve tega mostu so znašali 35 milijonov dolarjev.

Noč pri belem dnevu. Časopisi poročajo o nenavadnem naravnem pojavu, ki so ga opazovali predzadnji petek in soboto na Japonskem, zlasti v zapadnem delu države in v južnih predelih Koreje. Začelo se je v opoldanskem urah s počasnim pomejanjem svetlobe. Sončni svet je zavrtil najprej rumenkasta megla, nato so se nagrmadili silni oblaki, ki so popolnoma

se je sprevod na cesti proti kolodvoru ustavil, je na voz stopil sin kmečki staršev, ki mu pa kmečko delo nič ne diši ter je otvoril govoranco, nakar je podal besedo, z dušo in telesom kmetu udanemu mlademu gospodu z očali, kateri je med drugim povedal tudi to, da tudi obstajajo organizacije, ki so si nadele naziv kmetijski, ki jim pa ne pripada, ker imajo povsem druge, ne kmetijski namen. Če ta govornik ni še nikoli po pravici govoril, je govoril sedaj za naše mironoposke razmere popolnoma po pravici, samo moral bi imenovali namesto kmetijske zveze društvo kmetijskih fantov in deklet. V naši kmetijski zvezi so člani izključno sami kmetje in njihovi si ovi, ki se pa vsi izključno bavijo samo z kmetijstvom, dočim vodijo mironoposko Društvo kmetijskih fantov in deklet sami taki, ki jim je kmetijstvo desne pa vsi izključno bavijo samo z kmetijstvom. Kmetiskemu listu poročal, da je zgoraj navedeni sprevod pozdravljala tisočglava množica. Lahko z gotovostjo trdimo, da z udeleženci igre v Prosvetnem domu in prebivalci Mirne peči vred, ni bilo to popolnoma tisoč ljudi v Mirni peči.

Govorje pri Bledu. Pogosto pojó zvonovi umrlim v slovo. Pred kratkim smo pokopali najstarejšo ženo v fari, 97 letno Ciklanovo mater, sedaj pa v enem tednu kar tri mlajše, dve dekleti in enega fanta: Avsenek Ivano iz Višelnice, članico Marijine družbe in tretjega reda smo pokopali 19. junija. Hud udarec je to za 85 let staro očeta, kateremu je kot edina hči stregla. 22. junija smo pa spremili k večnemu počitku 25-letno Jan Meto, tudi iz Višelnice, članico Kat. bral. društva in bivšo cerkveno pevko. Do zadnjega je upala, da ozdravi, Bog pa jo je poklical k sebi. Za društveno zastavo je šlo mnogo članov in članic, pa tudi ostalih ljudi je šlo veliko za pogrebom, želeč ji večnega miru. Pevski zbor ji je zapel lepe žalostinke. 23. junija je nesrečno končal pod vodnim kolesom 30-letni hlapec Zagar Jož. Nesrečni Joža je bil že dvakrat žrtev prometne nesreče, katere posledice je po malo vedno čutil, vendar je bil zadnje čase zdrav in priden delavec. Tudi njega je spremlilo k večnemu počitku veliko ljudi.

St. Peter pri Novem mestu. V Novakovem vinogradi v Grčevju vidiš lahko nekaj posebnega: čna sama trta ima 164 grozdov, brezden blagoslov! Ta trta ni bila prizadeta od pomladanske pozebe, ker jo je varovala bližnja

streha. — Na naši pošti je bila v juniju otvorena telegrafska in telefonska služba za javni promet. Veseli smo te ugodnosti. — Nedavno smo ustanovili pri nas podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva. Priglasilo je 57 članov. Skrajni čas je, da se začnemo brigati za sodobno sadjarstvo. — Prvo nedeljo v juliju pa kar vsi v Dom! Ondi bo po prvi maši kmečko zborovanje. Pri tej priliki se bo ustanovila Mladinska kmečka zveza. Fantje in dekleta, na plač, takrat bo vaš dan!

Rakitna. — Na binkoštni ponedeljek sta obhajala v Rakitni Sivec Anton in njegova žena Marija, v krogu svojih sinov in vnukov s pravim krščanskim veseljem zlato poroko. In kako bi tudi ne bila vesela, saj sta po dolgih 26 letih imela v svoji sredi zopet dragega sina Janexa, ki je nalašč za to priliko prišel iz Amerike iz

mesta Clevelanda. Prav gantivo in spodbudno je bilo gledati, ko so vsi številni svatje z zlatoporočencema pristopili k mizi Gospodovi, da se za to izredno veselje Bogu zahvalijo. Saj sta zlatoporočenca strogo verna, ki sta svojo družino vzgajala v pravem krščanskem duhu. V njihovo hišo prihajajo že dolgo vrsto let samo katoliški časopisi. Naj ljubi Bog ohrani zlatoporočenca še mnogo let!

Smednik. Letos homo obhajal slovesno praznovanje farnega patrona v nedeljo, 3. julija, in ne šele 10. julija. Prestavili smo Urhovo nedeljo zaradi Marijinega dneva na Šmarni gori.

Trata nad Škofjo Loko. Žalostno so dne 21. junija zapeli tratarski zvonovi. Hitro se je razširila žalostna vest, da je v bolnišnici za vedno zaprl oči Pavel Boga taj, po domače »Mareto Pavle«. V cvetu svoje mladosti je moral zapustiti svivolasega očeta in žaluječi brate in sestro Nedelja 12. junija je bila zanj usodna. Ko se je peljal iz Zirov na kolesu, mu je na mokri cesti spodneslo, da je padel in dobil na glavi hude poškodbe. Odpeljali so ga takoj v bolnišnico. Osem dni je trpel neizmerne bolečine dokler ni ugasnila zadnja iskra njegovega življenja v njem. Pavle je odšel k Bogu. Naj mu sveti večna luč! Postrtemu očetu in globoko užaloščenim bratom in sestri naše iskreno sožalje!

St. Lovrenc na Dolenjskem. Dne 2. julija hosta obhajala 50. letnico svoje poroke Anton Gliha in Rozalija roj. Nitgaj iz Dolge njive št. 22. Imela sta v zakonu 12 otrok, od katerih je živih še 7, od teh dva v Ameriki. Slovesne poroke pa ne hosta mogla imeti, ker je »ženica« že tri leta bolan in leži že dve leti v postelji.

Raka pri Krškem. V nedeljo, 19. junija je bil na Raki slovesen sprejem otrok v Marijin vrtec. Lepo število otrok se je izročilo v varstvo nebeške Vrtnarice, da bi jih čuvala v življenjskih vrtincih zablod in prevar. — Košček vrisk odmeva v rana jutra na travnikih. Dasi ne pozna kmetijski človek nikakih počitnic, je vseeno zadovoljen pri svojem delu ter obrača oko proti nebu, da bi mu bila obvarovana letošnja lepa žitna polja razni »zgod.

Dobrepolje. Po posredovanju bivšega n.z. poslanca K. Skulja, je prejeta naša občina v korist novi šoli v Strugah 10.000 din od ministra prosvete, občina Velke Lašče pa v korist šoli v Dvorski vasi 10.000 din!

Trebnje. V sredo, 22. junija zvečer je popolnoma pogorelo v Ševnici pri Trebnjem, manjše

zatemneli nebo. V pol uri je bila Japonska temna kakor v najbolj črni noči. Megla se je vedno bolj gostila, tema je trajala do naslednjega dne. Šele v soboto okoli 10 dopoldne se je ozračje nekoliko zredilo, toda še vedno ne tako, da bi bil mogoč neoviran promet. Ta nenavadni pojav je povzročil mnogo nesreč in človeških žrtev. Pred Tokijem je iztiril osebni vlak s 400 potniki, neka velika polniška ladja pa je zadel v skalno čer in se pogreznila v morje. Za izredni naravni pojav rumene megle so se takoj pozanimali znanstveniki krogi, ki so dognali, da gre za nenavadno veliko množino vodnih hlapov, pomešanih z vulkanskimi parami. Kateri ognjeniki so vplivali na ta pojav, še niso ugotovili. Zdravniki poročajo, da je v času, ko je ležala rumena megla nad Japonsko, umrlo izredno mnogo oseb za sumljivimi znaki. Podooben pojav so ugotovili pred leti v Belgiji.

Zelene klobuke so morali nositi v evropskih mestih vsi oni, ki so bankrotirali; to je bilo v svarilo drugim upnikom. Kdor izmed prizadetih ni nosil takega klobuka, je bil aretiran.

jasnim glasom: »Gelfrat! Gelfrat!« Bližina smrti ji je razvezala nemi jezik. Še enkrat je poklicala po imenu ljubljeneža moža, ki ji ga je bilo vzelo jezero, potem je razprostrla roke šumečim valovom nasproti. Hrumeč se je zagnala bela stena čez griček — resk in tresk lomečega se tramovja — in razbesnelo vodo so pogoltnile, kar je bila nekaj Zigenotova domačija.

Vedno dalje je drvel pogubni orjaški val. Njegovo šumenje se je dvignilo nad dolino in prišlo do ušes ljudi, ki so v strahu hiteli iz svojih koč. Po dolini navzgor in navzdol je vihrala pošast strahu in prevzela vsa srca. Ob stenah Untersberka se je oglašil brneč odmev, medtem ko se je od kralja Ledenika odbilo zamolklo mrmanje, ki se je polegalo in naraščalo, razlegajoč se tja do Lokijevega lesa.

Brat Vampo je planil iz samotrice in Švajker je s sekiri v roki pritekel iz gozda. »Brat,« je vprašal Vampo, »ali čuješ?« Umolknil je, ker je prav tedaj stopil iz cerkve pater Valdran, opasan in s palico v roki. Njegov obraz je bil blede, toda njegove oči so žarele; kar je sijalo iz njih, je bil plamteč ogenj v očeh vojaka, ki je začel bojni klic. Prestrašen je vprašal brat: »Gospod, kam si namenjen?«

»Kamor me kliče božji glas! Le počivajte, vi drugi, in opazujte, kako podira božja jeza gore! Jaz pa odhajam poslušen za Njegovim klicem, zakaj moja ura je prišla.« Iztegnil je palico in odšel čez goličavo, oblit od sonca poznega dneva.

Brata sta zopet pristihnila daljnemu mrmanju, gledajoč proti Lepemu jezeru. Tedaj je iznenada zavpil Vampo: »Božji čudež! Vacemanovo goro poglej! Poganški kralj Ledenik se je spreobrnil in se križa po krščansko!«

Na srebrnobelih, od sonca razsvetljenih obronkih strmega gorskega vrha sta se prikazali dve temni, po-

ševno se križajoči črti. Še trenutek miru. In prepadene oči obeh bratov so uzrle sliko uničevanja, mogočno in strašno. Vedno bolj sta temneli in se širili navzkrižni zarezi na snegu kralja Ledenika. Medtem ko je nad njima vrh gore kazal še svoje nespremenjeno lice, so se pod onima dvema razpokama presule razežne plasti snega in izpod cunjaste bele obleke so se pojavile gole sive prsi kamnitega orjaka. Cela pobočja so se vrtela in premikala, zemlja se je začela usediti z vsem, kar je nosila, vedno bolj na globoko in široko je segalo drsenje in je pod golimi snežišči zajelo že gozd. Na tisoče dreves, iz daljave neznatno majhnih na oko, se je začelo premikati in polzeti. Hitreje in hitreje, slični čredi skakljajočih ovc, se je gibal gozd; nekaj dreves se je odbilo v zrak, kjer so se za čas vrtinčila liki perje, nato se pa sesula na brezoblično grmado kakor klasje v viharju. Med snežišči se je bila na visoki strmini obdržala še velika krpa gozda; nenadoma se je dvignila nad zemljo kakor na vzmeteh in zletela s stoječim drevjem v loku po zraku, tako da se je pod njo prikazal sončen obronek. Ko je tresčila na tla, se je razletela v rjave kepe; drevesa so izginila, na dan so brizgnili curki vode in zopet poniknili.

Vitki, beli vrh gore je pa še kipel pod nebo. Toda usad pod njim mu je bil izpodjedel stene. Zdaj se je omajani velikan nagnil. Na vseh straneh obenem je začela skalna glava pokati in zijati, razpadati in se rušiti. Temne sile, tisočletja zaklete v tem kamenju, so se prebudile in zvezale k nezasišanemu dejanju. Divje in besno so se zadrevile proti dolini. Sesute stene in razdejana snežišča so razkrila tajnostno srce gore. Na mestu porušenega vrha so se pojavile nove, manjše skalne postave, kakor bi bil sivi očak napravil prostor za svoje otroke, ki so se mu rodili iz razdejanja.

(Dalje)

postopje in korolec, last Pišter Marije. Najemniku Milanu Prešernu, kateri je v hiši stanoval, pa je požar uničil ves živček, nekaj pohištva, obleke itd. Le s težavo so rešili najpotrebnejše reči. Zavarovalnica je zelo nizka. Brezvestnega požigalca za enkrat že niso izledili.

Iz naših društev

St. Gotard. Uprizoritev igre »Testament« v Podmilju pri St. Ožbaldu, je dobro uspela in bila dobro obiskana. G. župnik šentobaldski nam je pred igro s poljudno besedo opisal kraj in njega zgodovino, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Zahvalujemo se tudi obiskovalcem, rediteljem in vsem drugim, ki ste pomagali z delom. Kat. prosvetno društvo v St. Gotardu.

Gošče pri Bledu. Kat. bralno društvo je zaključilo sezono z »lovenskim večerom«. Vse točke in govor so hile pripravila za velike taborne dni v Ljubljani. Naši fantje in dekleta imajo že 40 krojev, kateri bodo vsi na taboru, pa tudi mnogo narodnih noš, še več pa v civilu. Pa tudi naša zastava, ki bo drugo leto praznovala 60-letnico, je romala na razstavo in slavnostne dni PZ. — Naše društvo bo praznovalo drugo leto 60-letnico. Staro je, pa vendar močno in zdravo. Ni pri nas tistih, ki z jezikom opletajo po vsem, kar je našega in jih boli še praznično zvonjenje, kadar ne gre v njihov račun. Pokazali pa jim bomo drugo leto, ob praznovanju našega društvenega jubileja, da je moč in zmaga le v naši ideji. Bogu otroci, domovini sinovi, hlapei nikomur!

Kropa-Brezje. Prosvetno društvo v Kropi priredi v soboto 13. in v nedeljo 14. avgusta ob 8 zvečer na Brezjah pred cerkvijo Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Nastopi čez 100 oseb. Na veličastno, versko-kulturno prireditev že danes opozarjamo.

Velike Lašče. V nedeljo, dne 3. julija priredi v naš kraj izlet pevski zbor iz Semeča. Ob tej priliki bo zbor pel pri maši ob 10 na koro župne cerkve, popoldne ob pol 3 pa priredi koncert v dvorani »Zadružnega doma«. Ker je to prvi obisk Belokranjcev v naš kraj, ste, prijatelji lepega petja, iskreno vabljeni.

Leskovec pri Krškem. Dva tisoč ljudi je privabila naša tombola pred dom »Pod lipco«. Dasi je bilo tudi med malimi dobitki mnogo prav lepih in zadovoljivih, je bila glavna pozornost vseh obrnjena na razstavo treh novih koles. Prvo tombolo je zadela Anica Zorko iz

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Leskovca. Dobila je žensko kolo. Drugi ljubljence sreče je bil Zagar Anton, kovač iz Leskovca. Dobil je moško kolo. Trejce kolo pa je zadel skofljanec Ivan iz Viher. Vreča moke je last Salmič Ane iz Gorenje vasi. Goršak Franc iz Zadonika je dobil prašiča, Jurečič Franc, Brege, blago za moško obleko, Vouk Marija blago za žensko obleko, Pirc Anica pa brzklepalnik. Lepo vreme je omogočilo, da se je naša prireditev v najlepšem redu izvršila.

DOBRO ČTIVO

»Materam!« Priredil dr. Justin. Izdala in založila Slovenska krščanska ženska zveza. Cena 3 din. Knjižica se bo dobila tudi na kulturni razstavi.

P. J. Walser, O. Š. B., Večna molitev pred Jezusom v Zakramentu Ljubezni. Deseti natis. Ljubljana, 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana, Str. 624. Cena vezani knjigi z rdečo obrezo 44 din, z zlato obrezo pa 60 din. Ta knjiga je doživela sedaj v slovenskem jeziku deseto izdajo, kar jo gotovo najbolj priporoča. Obsega 30 molitvenih ur v najrazličnejše namene, spravne in zadostilne molitve, križev pot, pripravo na smrt itd. Vse tiste plemenite duše, ki s svojo molitvijo skušajo zadostiti za žaitve zapuščenemu Bogu v tabernaklju, si bodo knjigo gotovo oskrbele. To ni samo vzoren molitvenik, ampak tudi izvrstno nabožno berilo. Knjiga je tiskana s precej debelim tiskom, zato je cena v primeri s staro izdajo z debelim tiskom mnogo nižja.

Prešernove poezije, pesmi in pisma (v dodatku tudi njegove pesmi in pisma v nemškem jeziku), je vsebina Prešernovega zbranega dela, ki sta ga uredila dr. Piršev in dr. Glonar. Založila Jugoslovanska

knjigarna v Ljubljani 1929. 295 strani. Cena mehko vezani knjigi 40 din, v elegantno platno 55 din, v krasno celo usnje pa 90 din. Uvodoma je življenjskega pesnika ter njegovo pesniško delovanje, sledje poezije, pesmi, pisma, slovenska in nemška, torej vse, kar je kdaj napisal naš veliki pesnik. Je to celoten Prešeren v eni knjigi in hkrati najlepše in najprimernejše darilo med zavednimi Slovenci zaradi svoje prirodne oblike in elegantne vezave. Prešernove »Poezije« bi morale biti v knjižnici ne le vsake javne knjižnice, ampak tudi vsakega posameznika.

Ni dovolj, da svoje velmože poznamo samo po imenih, naša narodna dolžnost naj bo, da tudi njihova dela prebiramo in poznamo. Prav tako bi moral imeti ali vsaj poznati Gregorčičeve Poezije vsak Slovenec, posebno pa njegovi primorski rojaki. Cena 10 din, vez. 16 din.

RADIO LJUBLJANA

od 30. junija do 7. julija 1938.

Četrtek, 30. junija: 13.20 Koncert Radijskega orkestra, 18 Plošče, 18.40 Slovensčina za Slovence 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Plošče, 20.15 Koncert, 22.15 Plošče. — Petek, 1. julija: 19.30 Nacionalna ura, 19.50 10 minut za planince, 20 Plošče, 20.10 Ženska ura, 20.30 Akademski pevski kvintet, 21.15 Koncert češke klavirske glasbe, 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 2. julija: 18 Radijski orkester, 18.40 Vsi iz Amerike, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 O zunanjih politiki, 20.30 Večer muzikomedijantov, 22.15 Plošče. — Nedelja, 3. julija: 8 Salonski trio, 9 Napovedi, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Verski govor, 10 Plošče, 10.30 Otroška ura, 11 Prenos promenadnega koncerta, 13.30 Koncert Radijskega orkestra, 17 Kmetijska ura, 17.30 Koncert lahke glasbe, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Plošče, 20 Iz slovanskih oper, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 4. julija: 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivosti, 20 Plošče, 20.10 Obratne nezdgo, 20.30 Koncert narodnih pesmi, 22.15 Kvartet mandolin. — Torek, 5. julija: 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Deset minut zabave, 20 Plošče, 20.10 Glasbeno slikarstvo na Dolenjskem, 20.30 Koncert Radijskega orkestra, 21.15 Brahusova ura, 22.15 Lahka glasba. — Sreda, 6. julija: 18 Magistrov trio, 18.40 Opazuj in poslušaj, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Plošče, 20 Kvartet mandolin, 20.45 Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«, 21.30 Plošče, 22.15 Harmonika solo.

Dr. Fr. Trdan:

Spomini na Ameriko

Tedaj pa mi je v hipu nekaj stisnilo srce. Nenadoma je prišla nadme neka zla slutnja, zdelo se mi je, da čujem zvonjenje. Le kje zvonovi tako čudno pojo, zdaj daleč, zdaj blizu, zdaj zopet od vsepovsod! Ali je žeganje? Ali mrliču zvoni? občutek, da res slišim, kako nekje zvoní, kar ni hotel ugasnit, oglašal se je znova in znova in čim določneje. Nekaj bo! Slutnja redko kdaj vara, so navadno govorili rajna stara mati. In tudi mene tedaj ni varala.

Ura je šla na deset. Pred nami se je naglo vzpel oster klanec, na njegovi desni je zazijal ozek občestni jarek, levo pa je zapirala do dva metra visoka žična ograja. Pod klanecem stoji farma s prostornim travnikom, na travniku je bila čreda goveje živine, nekaj živine se je paslo, nekaj pa je počivalo v hladlini senci bližnjega gozdiča. Tik ob cesti sameva tudi star gram, ki bi morda še največ vedel povedati, kako je prišlo do takratne naše nesreče. Zaradi klanca smo ga opazili šele v zadnjem trenutku. Da se izognemo neradovoljnemu trku, se okrene naš avto hipoma v stran na desno. V hipnem razburjenju pritisne noga na gazolin, voz zleti po klanec navzdol in vozi z brzino 120 km na uro; dvakrat, trikrat se zaobrne sem ter tja — in že smo v občestnem jarku. Zgodilo pa se je vse to tako hitro, kot bi trenil. Se pagden sem prišel do sape, je avto že obstal, odvalil velikansko rušo prsti in jo pogal visoko v zrak.

Ves preplašen se izprva oziram po avtomobilu naokrog. Nihče se ne gane. Molk, blede obrazi, nemi pogledi, vse se zdi mrtvo, kakor v kralj Matjaževem podzemlju. Polagoma se pa le opogumim: »No, g. ravnatelj, pokonci, po-

konci! Držite se kakor kislá kumara.« Tedaj pa me g. ravnatelj Slapšak tako žalostno pogleda, da sem se kar ustrašil. Levica mu je visela skoraj nepremično ob boku, iz nosu se je vtila mlaka krvi, iz prs je prihajalo težko hropenje. Revež si je v sklepu roko zlomil!

Medtem se je zavedel tudi g. kanonik Oman. S težavo odpre avto in dasi sam težko ranjen, je pomagal tudi drugim ven. Sele na prostem smo se zavedli nevarnosti, v kateri smo bili. »Kaj bi bilo,« je menil g. kanonik Oman, »če bi se bil gazolin vnel? Ali če bi bili zadeli v avto, ki jih neprestano na stolne šviga sem ter tja?« Pozneje sem zvedel, da je tisti klanec znan kot kraj pogostnih nesreč. Kmalu po vrnitvi v domovino mi je pisal g. kaplan Slapšak: »Boga zahvali, da ste vsaj deloma zdravo kožo odnesli. Dva dni za vami se je prav na istem kraju prekučnil avto s petimi osebami, dve sta bili takoj mrtvi, tri pa hudo ranjene. Teden zatem pa je osebni avtobus celo sescem potnikov pod seboj pokopal.« Se nismo tisto jutro zastoj priporočili angelu varihu in varstvu svetega Jožefa!

V nesreči sem imel priliko občudovati dobro ameriški srce. V trenutku se je zbrala okrog nas gruča usmiljenih Samaritanov. Farmarjeva hčerka je prišla z lavorjem vode, za njo je prisopihal oče, potem pa še mati in stric. Mimo vozeči avtomobilisti so postajali in ponujali svojo pomoč. Iz bližnjega mesta je že po nekaj minutah prispel rešilni voz, potegnil naš avto iz občestnega jarka in ga odpeljal v popravilnico za avtomobile. Nas in našo prtljago pa sta naložila dva izredno postrežljiva gosпода in nas popeljala do bližnje železniške postaje. Vse pa se je vršilo tako hitro kakor v kaki bajni pravljici.

In tako smo se z vlakom vrnili v Cleveland, kamor smo dospeli okrog šeste ure zvečer.

12. Vraitev.

»Ne zveni mi, ne zveni mi.« Tja do Newjorka so spremljali ti ubrani glasovi moja ušesa, na morju so prevpili brnenje ladijskih strojev in šumenje valov in še danes se oglašajo v moji duši z isto nežnostjo, kakor so dne 26. avgusta pred newburškim župniščem odmevali v tiho noč. Dobri Newburžani so namreč za slovo priredili podoknico. Ali je g. Zorman, ki je tako mojstrsko izvežbal svoj pevski zbor, morebiti podzavestno slutil, da je tedaj zadostno najbolj občutljivih strun mojega srca? Ta lepa poveljka mi je že od mladih nog posebno ljuba in draga. Ko sem bil študent, sem jo šestokrat polglasno prepeval ob lepih poletnih večerih na domačem vrtu pod sladko jablano, ko se je nekoč poslavljaj naš g. kaplan, so me povabili za baritonista in ko sem na visoki tili na Dunaju utrujen od študija sedel, sem sepel po kitari in zabrakljal: »Ne zveni mi, ne zveni mi.« Če bi ne bil tisti večer v Newburgu čez tako kratko odmerjen, bi bil se in se poslušal. Teh misli so bili tudi vsi navzoči in teh ni bilo malo. Tako prirčno domače je tedaj bilo. Še vedno mi udarja na uho pritajeno ihtenje fločvarjeve Vikice: »Father, ostanite pri nas! Še vedno se mi zdi, da me prijemlje za suknič Lekanov Tonček: »Father, ne hodite še proč! In ko sem se s težavo izkopal iz teh mladih, nedolžnih vrst, mi je že zastavila pot Zidančeva Doroteja: »Father, ne zabite nas!«

Dasi sem že po imenu trd, me je vendar za hip premagalo čustvo: spomin na toliko krasnih trenutkov, ki mi jih je prineslo zlasti hivanje med Newburžani, mi je skrivaj utrlil solzo.

»Z Bogom! Ne zabim Vas!«

In potem sem se vendar skozi nastalo gneto preril v župnišče.

»Zdaj pa nemudoma na delo! O polnoči že odhaja hrzec protu New Yorku!« tako je odme-

Odkod denar za zgradbo cest

Te dni so objavili uredbo o cestnih in melioracijskih skladih. V sledečem naj ponašamo samo tiste določbe, ki zanimajo naše kmetjsko podeželje.

Državni in banovinski cestni skladi so ustanove, ki imajo skrbeti vsak za svoje ceste in mostove.

Dohodki državnega sklada

V državni cestni sklad se stekajo:

Dve tretjini gotovine in vseh letnih dohodkov dosedanega državnega sklada za javna dela.

Letne davščine: a) potniški avtomobili 200 dinarjev; b) motocikli 50 dinarjev; c) motocikli s priklopo 75 dinarjev; d) bicikli 10 din; e) fижakerji in vozovi na peresih ah 50 din; f) navadni vozovi brez peres razen onih, ki redno služijo za potrebe kmečkega gospodarstva, 40 din, in g) dvokolesa za tovorni promet 20 din.

Dajatve inozemskih avtobusov po višini prevoženih kilometrov in oseb po posebnem predpisu gradbenega ministrstva.

Vse prispevke za prekomerno izkoriščanje državnih cest, ki se pobirajo po uredbi o izrednem izkoriščanju cest.

Dohodek, katerega plačajo lastniki nepremičnin ob državnih cestah s sodobnim cestiščem, t. j. iz lesenih ali kamenitih kock, s cementnim ali bitumenskim spojnim materialom, za povečavo vrednosti nepremičnin, računajoč v krajih do 5000 prebivalcev do površine 1000 m² po 5, v ostalih naseljih do površine 5000 m², izven naselij do površine 10.000 m² po 1 dinar od 1 dolžinskega metra fronte nepremičnin letno, za površino nad maksimiranim zneskom se plača še polovica te davščine. Ostali lastniki nepremičnin iz

teh obmejnih na razdalji 250 m, računajoč od meje cestnega zemljišča, plačajo polovico, na razdalji do 500 m pa četrtino te dajatve.

Davščina te točke ne more po ha presepati zneska letnega davka (zemljarine — osnovni davek) dotične parcele.

Državna in banovinska posestva, pašniki neplodna zemljišča so prosta te davščine.

9.1% od prodajne vrednosti nepremičnin, ki se nahajajo poleg državne ceste s sodobnim cestiščem v krajih z nad 5000 prebivalci do 1000 m² površine, v ostalih naseljih do 5000 m² površine in izven naselij do 10.000 m² površine, za površino nad to maksimale se plača še polovica te davščine. Ob priliki prodaje ostalih nepremičnin izza teh meznih na razdalji do 250 m, računajoč od meje cestnega zemljišča, se plača polovica, na razdalji do 500 m četrtina dajatve.

Dohodki melioracijskega sklada

Melioracijski sklad je ustanova, ki bo dajala sredstva za dela na zaščiti od povodinj, odvajanje voda, napajanje za vodo, dela na ureditvi rečnih tokov in dela za preskrbo z vodo. Dohodki melioracijskega sklada bodo sledeči: Ena tretjina gotovine in vseh letnih dohodkov sklada za javna dela, osnovanega leta 1934. Dohodki od prodaje državnih zemljišč, ki so že bila meliorirana ali pa bodo meliorirana s državnimi sredstvi. Del odnove davka na zemljišča, ki so že meliorirana ali bodo meliorirana s državnimi ali banovinskimi sredstvi ali sredstvi tega sklada. Vodni prispevek, odmerjen za vse naprave za izkoriščanje vodnih sil, in sicer letno: hidroelektrične naprave 5 din za vsako instalirano konjsko silo; plovni mlini po 500 din za vsak kamen; stope po 30 din od stope; žage po 30

kamen; vodni mlini, (potočni mlini in mlinčki) z več kot enim kamnom po 30 din za vsak kamen; stope po 70 din od stope; žage po 30 din za vsako rezilo itd.

Koliko bo plačevala Slovenija

Na račun deleža dveh tretjin dosedanega državnega sklada iz leta 1933 bi dala Slovenija h tozadevni vsoti 10 milijonov din ali približno 10 odstotkov vsega dohodka v državi. Davščina na potniške avtomobile bi vrgla 400.000 din ali približno četrtino vsega zneska v državi. Motociklistični davek 190000 din, torej dobro četrtino vsega zneska v državi. DAVEK na kolesa v Sloveniji bo vrgel 1.1 milijona dinarjev ali skoraj 49% vseh tozadevnih prispevkov v državi.

Za ostale vrste vozil nimamo letopisnih podatkov, ker je vsevsema važna določba, da navadna vozila, v kolikor služijo redno za potrebe kmečkega gospodarstva, ne plačujejo davščine 40 din od voza. Pač pa lahko izračunamo delež Slovenije po številu vozil, kar nam služi za nadaljnjo oporo. Po podatkih gradbenega ministrstva za leto 1936 je bilo v vsej državi in v Sloveniji: tovornih voz (špediterskih itd.) 21.721, od tega v Sloveniji 584, kmečkih pa 819.232, od tega v Sloveniji 75.156, navadnih osebnih vozil za živalsko vprego pa 43.313 od tega v Sloveniji 5.749, in dvokoles za osebni promet 18.137, od tega v Sloveniji 796.

Od vsega železniškega prometa je odpadlo leta 1930 po železniških podatkih na ljubljansko ravnateljstvo (gre samo za blagovni promet) 18.47% v notranjem prometu, 40.68% v uvoznem prometu in 29.25% v izvoznem prometu. Toliko bo približno zraščal tudi delež Slovenije pri novih davščinah.

Med dohodki melioracijskega sklada je prvi, pa tudi največji dohodek od sklada za javna dela, katerega gre ena tretjina v novi

val po hodnikih in sobah zapovedujoči glas kaplana g. Slapšaka.

S postrežljivim sodelovanjem gg. Baznika, Barage, Celesnika in Jagra se je polnil velik kovček z bliskovito naglico. G. Julij Slapšak je podajal zavite, bilo jih je dvajset, g. Baznik jih je pa nežno in hkrati trdo zlagal, kakor povija in poklada dobra mati ljubo dete v zibelko. Do doma se ni nobeđen premaknil, prešela jih ni ne vožnja po morju ne po suhem.

»Doktor, doli!« se iznova čuje Julijev glas.

»Kam doli?«

»V pisarno!«

Stekel sem nemudoma po stopnicah navzdol, v zgornjih prostorih pa so medtem lezli v kovček kakor čebele v panj, svinčnik, nalizni peresniki, kravate, uhani in podoben drobiž. Zato nazadnje jaz res nisem vedel, kaj vse roma z mano v stari kraj. Gospod carinar se je sicer v ljubljani nekam budomašno nasmešnil, ko sem na vprašanje, kaj nesem v kovčegu, pristošeno odgovoril: ne vem. Vendar pa nisem s tem lakoničnim odgovorom zakrivil nikake laži, povedal sem samo golo resnico.

Vstopim v pisarno. Izprva je vse utihnilo in nemo zlo vame s čudnimi izrazi brez besed. Tako je navadno v življenju: ob svidenju ali ob slovesu zastane beseda, zato se pa tem glasneje oglašata oko in srce.

Tedaj pa prekine molk vedno zadovoljno razpoložena Kocinova gospa, za njo se opogumi Koželjev Alojzij z družino, potem pride do besede Frank Zobeč in njegovi, dočim čaka v kotu Debelakova Angela s sinom in njegovo zarobanko. Sicer tako zgovorni, smo bili tisti večer vendar nekam redkobesedni. Suhoparna naročila za domače in običajni pozdravi, to je bilo vse. Ne poje zastojni pesem: Jaz jemljem slovo, da Bog ve, kako...

Polagoma pa se je v zgornjih in spodnjih prostorih polegel šum. Kovčegi, celo z jermenji rdo povezani in dobro opremljeni za tako dolgo

pot, so nemo stali ob steni in potrpežljivo čakali na odhod. V obedniško sobo so jeli prihajati odlični gostje. Najprej je prikorakal skozi vrata pesnik gospod Zorman s slovesnim izrazom, osvetljenim s prijetnim in prikupljivim nasmeškom na ustnih. Precej za njim je pripeljal g. Julij Slapšak monsignora Ponikvarja s cigaro v ustih in novo sukajno na plečih. Takoj je bilo videti, da mora biti nocoj nekaj posebnega in da nam v njegovi družbi ne bo dolg čas. Potem je vstopila truma mladih gospodov kaplanov z g. Jagrom na čelu. Šele nazadnje se je pojavil na stranskih vratih kanonik g. Oman s tisto milobo in resnobo na mladostno svežem licu, ki je lastna samo njemu.

Na mizi se je oglašil zvonček, zato sem vstal in prijel za besedo: »Gospodje, dovolite, da prvi primem za besedo in izročim najtoplejšo zahvalo predvsem gosp. kanoniku Omanu. Dneva, ki sem jih preživel pod njegovo gostoljubno streho, bom štel med najlepše svojega življenja. Če o kom, veljajo o njem svetopisemske besede: O quam iucundum, fratres, habitare in unum — O kako prijetno je, če brajci bivajo v slogi med seboj! V naši družbi ni bila doma samo slova, naša družba je neprestano prevevala ubrana harmonija in prisrčna bratska ljubav. Vsak novi dan nam je prinesel tudi novega duhovnega in telesnega razvedrila. V njegovi fari sem dan za dnem opazoval in občudoval vzorno urejeno versko življenje, v njegovi hiši pa sem okušal njegovo nesebično ljubezen v toliki meri, da mi tega ni mogloče z besedo dostojno izraziti. Gospod kanonik, bodi uverjen, da te moje besede niso morebiti običajne fraze vlnudnosti, te moje besede mi prihajajo iz dna mojega hvaležnega srca. Naš pesnik veli: Clovek si domišlja, ko pred sabo zre nalogo, da no prvič od življenja, slednjič pa uvidi, da je le dete revno in ubogo. Tako ubogo dete se zdim v tem svečanem trenutku jaz samemu sebi. Nimam namreč drugega kot zahvalo in zopet zahvalo. Sprejmi

jo dobrohotno in je ne zavrz! Ljubi Bog, ki vse dobro plačuje, pa naj še in še blagoslovlja Tvoje plodonosno življenjsko delo, da boš tudi v bodoče svojim faranom v duhovno in stvarno oporo, prijateljem v veselje, samemu sebi pa v čusni in večni blagor. Živel, gospod kanonik!«

Potem je pa moj čas prišel, odpeljali smo se na petih avtomobilih na osrednji kolodvor.

»Baggage, please!« — Priljago, prosim — me nagovori kolodvorski postrežček živo belih oči in črno nabreklih ustnic.

»Seveda, kar brž vzemi in odnesi! In črni mož me je razumel. Četudi sem ga v pristni sloveščini nagovarjal, je vse nemudoma izvršil tako, kakor sem želel.

Ko smo gledali prtljage in voznega listka vse potrebno uredili, se je naša pestra družba pomaknila peron. Tu smo se v hipu pomladili. G. Zorman je precej intoniral tisto: Jaz pa pojdem na Gorenjsko... Kakor da poje izvežban pevski zbor, tako so po visokih in črno zakajenih peronskih prostorih odmevali poedini slovenski glasovi zdaj forte, zdaj piano, zdaj zopet crescendo. Sicer pa to ni bilo nič čudnega, saj je bila sama pevska elita skupaj! G. Jager je pel naprej, gg. kanonik Oman, monsr. Ponikvar in Franka Shuster so pritiskali kontrabas, Zorman pa jo je vsekal počez. Nehote sem se v duhu vprašal: »Ali so ti očrneli prostori že kdaj čuli slovenske pesmi mili glas?«

Tedaj pa pridrdra vlak zavore zaškripljejo, v vozove se vsujejo potniki. Jaz sem bil zadnji, kar ločiti se nisem mogel. Kako tudi! V duši mi je v hipu vstalo nešteto spominov — pa samo lepih in prijetnih: Slovesen sprejem na kolodvoru, prizori pred newburškim župniščem in v prosvetnem domu, potem Barogov dan in tista dva Ribniška večera, prisrčna domačnost Newburčanov, devetdnevnic, faraj žeganje in pikniki in končnu Chisholm, Eveleth in Brockway. Da, vse to je bilo samo lepo, kdo bi se forej vsega tega ne spominjal! In zdaj odhajam, zdaj

Oh, saj ni to nič hudega

Pravil mi je neki duhovnik, ki je šel v nedeljo med mašo preganjat tiste slone, ki tam okrog cerkve podpirajo zidove in hočejo zraven veljati za verne in pobožne kristjane in so v dno svoje verne duše globoko užaljeni, če le malo podvomiš nad njihovo pobožnostjo in vernostjo. Ko je stopil mož božji pred te svoje izgubljene ovčice, ko jih je zmotil v njihovi ne ravno najvzornejši pobožnosti, ga ti ljudje pozdravijo z vso nedolžnostjo: »Hvaljen Jezus!« Na! Tu jih imaš! Zunaj cerkve ti stoji neroda, ko mu pa pride duhovni oče povedat, da fant ni na pravi poti, mu pa zabrusi v obraz tisti lepi pozdrav, katerega že morebiti leta in leta nič več ne izvršuje.

Ali ni to lep primer med nami tako zelo razširjene bolezni, ki se ji pravi hinavščina?

Saj veste, kdo so hinavci. To so ljudje, ki hočejo biti lepi, v resnici pa nimajo z le-

melioracijski sklad. — Vodni prispevek plačujejo hidroelektrične naprave 5 din za vsako instalirano vodno silo. V vsej državi je bilo po uradnih podatkih vodnih naprav z nad 200 konjskimi silami 75 z močjo 175.893 konjskih sil, od tega v Sloveniji 39 s 89.544 konjskih sil. Prispevek na leto bi znašal torej v vsej državi 885.000 din, od tega v Sloveniji okoli 403.000 din. — Vodnih mlinov je v Sloveniji čez 2000, od tega jih je mnogo z enim samim kamnom, ki ni obdavčen. — Žag je v Sloveniji okoli 2200 in znaša obremenitev za vsako rezilo 30 din.

Z novima skladoma bo Slovenija brez dvoma močno obremenjena. Vendar žrtve ne bodo zaman, če bo temu primerno Slovenija tudi upoštevana pri javnih cestnih in melioracijskih delih, kar trdno pričakujemo.

poto nobenega stika. Povsod hočejo veljati za neomadeževane značaje: pred duhovnikom, v šoli pred učiteljem, prav tako tudi pred svetno gosposko; kratko: povsod. Kadar se čutijo same, takrat pa mislijo, da smejo biti divji in razposajeni, takrat smejo vse početi, kar je prav in kar ni prav, kadar so pa pred očmi tistih, ki jih presojajo in opazujejo, takrat pa mislijo, da morajo sami sebe zatajiti in se morajo pokazati lepe, svete in dobre, skoraj take kakor so angeli tam pred samim tronom nebeškega očeta.

Mi potrebujemo značajnih ljudi. Vsi pa vemo, da takole ravnanje ne bo prineslo značajev na ta svet. Hinavcev ne potrebujemo; tudi jih nikjer ne marajo. Kaj bodo pa počeli s takim blagom?

Kaj pa dela naše ljudi hinavce?

Nemalokrat pretirana strogost. Spomnimo se v znani vzgojni povesti »Tički brez gnezda« na vzgojne metode mojstra Pirca. Njegov sin, ki je bil pri teti na Dolenjskem kar vzor dobrega fanta, postane pri pretirani očetovi strogosti nerodnej in tat. Vse za očetovim hrbtom. Pred očetom se še nekaj drži, pretirana očetova strogost ga pa popolnoma spravi s tira.

Ze prav, če smo v svojih zahtevah dosledni, saj tudi moramo biti veskozi dosledni, navaditi se moramo, da bomo dobri, pametni in poštene, če nas kdo opazuje ali ne, zavedati se moramo svojih dolžnosti, čutiti moramo, kaj smo dolžni sebi in bližnjemu, potem ne bomo nikdar očitno taki, na skrivnem pa drugačni. Sami veste, kako pametni ljudje obsojajo tiste, ki se pred svetom ponarejajo in hočejo biti drugačni kakršne jih je Bog ustvaril. Vzemimo za vzgled samo tiste, ki nastopajo me nami s pobarvanimi ustnicami. Če se

tudi opravičujejo, da je ta reč danes moderna in da morajo tako nastopati, če hočejo veljati za moderne, vendar jih bo vsak pameten človek imel za malo ali pa še zelo prismojena ljudi.

Kaj ima človeštvo od takih nedoslednežev? Nič. Se manj ko nič. Naš čas potrebuje značajnih in zavednih ljudi. Takih pa ne bo dobil med tistimi, ki po vetru plašč obračajo, tudi ne med takimi, ki hočejo v javnosti nastopati kot vzorna bitja, takrat ko jih nihče ne vidi, pa igrati vlogo umazanca in izgubljenca; s takimi mora vsak dosleden in pameten človek enkrat za vselej obračunati. Mi hočemo ljudi, ki ne bodo nosili dvojnega obraza, enega za dom in enega za javnost.

Ena mala laž, ena mala hinavščina, kaj pa je to! Saj to vse skupaj nič ni! Ali je treba toliko grmeti zoper te vsakdanje malenkosti? Ravno zato, ker praviš, da vse to nič ni, ravno zaradi tega moramo te malenkosti še toliko bolj obsojati. Na videz res taka reč ne pomeni dosti ali pa le malo, v resnici pa ravno te malenkosti ne smejo zavladati med nami in nad nami.

V tehle dneh se zbira v Ljubljani cvet naše moške mladine, naši bodoči možje. Kaj neki bo iz teh fantov? Možje morajo zrasti in njih, ne samo možje po pomenu besede, ampak možje v dejanju in v resnici. Upamo, da se bo to tudi v resnici zgodilo. Saj vemo, da se vrste teh ljudi zavedajo, da ni zanje glavna reč telovadni nastop, ne strumen korak, glavna reč zanje je zavest, da so oni seme in sol našega naroda, da se že danes zavedajo, da ne bodo postali možje šele takrat, ko bodo pred oltarjem izrekli svoj »Hočem«, ampak da oni že danes razodevajo sebi in vsemu narodu svojo prihodnjo moštost ali pa nemoštost.

Danes še fantje in vendar že tudi celi možje: V boju za svojo moštost, pozdravljeni!

moram proč! Vse je minulo, le hvaležnost in spomini ostanejo.

Vlak je potegnil.

»Z Bogom!«

»Z Bogom!«

V drobni mesečni kopreni se je vila čez bogato obložena polja dolga vrsta železniških vozov. Dim se je kot lena megla vlegal po strehah vozov in ostajal za njimi. Kljub udobni postelji sem vendar začutil v sebi neko praznoto. Hotel bi bil s kom govoriti, a če bi bil prišel, bi najbrž še odgovarjal ne. Nekaj se me je pollašalo, mogoče dolgočasje, ali misel na slovo, ali otožnost — vozil sem se namreč sam, gosp. ravnatelj Slapšak je ostal še en mesec v bolnišnici — mogoče pa vse hkrati. Končno je pa le zmagal spanec.

Ob pol treh zjutraj smo dospeli v Buffalo. Dasi sem že trdno in sladko spal, me je vendar nenavadno glasno govorjenje zbudilo. Kaj neki je? Tedaj je pa že odgrnil moj črni Longin zeleno zaveso spalnega voza in nekaj časa nepremično buljil vame. Ko pa vidi, da me njegov nezahelen in nepričakovani obisk ne spravi iz ravnotežja, mi še dosti prijazno veli: »Prižgi žuč, vstani in se brž napravi! Dobili bomo nov voz.«

V hipu je ves voz oživel. Sprevodniki so prenašali prtljago, matere pa še napol speče otroke, za njimi so stopali možje in z bolj ali manj dostojnimi opazkami obkladali železniško upravo. Prvo kolo je namreč bilo odvezovalo službo, zato so dosedanjí voz nadomestili z novim. Ta nepredvideni intermezzo nam je prinesel štirideset minut zamude. Pa mi zanje ni bilo žal.

Ko nekaj časa sedim in sam zase pojem tisto Popotnikovo

Jaz tujec nikogar ne poznam
in sredi ljudi povsod sem sam,
vstopi mlad možki — prisodil bi mu bil 25 let —
in sede meni nasproti. Nekaj časa se nemo in

srepro gledava, čeprav je bilo obema z obraza brati, da bi rada načela pogovor. Slednjič se pa moj vis a vis vendarle ojuvači in me vpraša:

»You are Roman Catholic?«

»Yes, sir.«

Komaj pa sem na njegovo vprašanje pritrtil, že privleče iz žepa ličen rožni venec in ponosno: »Tudi jaz sem rimski katoličan, tole je pa moj vsakdanji brevir.«

Za hip sem osupnil. Tu v vlaku in ob tem času bi ne bil pričakoval take verske odločnosti. Da ni bila moja angleščina tako šibka, bi ga bil tako pohvalil, kakor je naš Gospod pohvalil Natanaela: Ti si pravi Izraelec, v katerem ni zvijače.

Potem pa sta se najina jezika razvezala in beseda je dala besedo. Ko pa je moj novi znanec uvidel, kako bogato je moje angleško jezikovno znanje, se je brž pobahal, da govori tudi nemško. Toda tudi jaz sem v hipu spoznal, da sta njegova nemščina in moja angleščina enako vredni. Seveda sva delala drug drugemu vljudne poklone: on je hvalil mojo angleščino, jaz pa njegovo nemščino. Taki smo ljudje!

»Good night, Father!«

»Good night, sir!«

Med najinim pogovorom so namreč novi voz že spremenili v spalnico. Črni Longin je s stropa potegnil velik ovalen pokrov in v nekaj minutah je bilo ležišče pripravljeno. Iznova smo legli in sladko zaspali.

Newyork!

Izstopil sem. Z menoj vred je zapustil železniški voz tudi moj nočni znanec. Ko si v slovo stisneva roke, mi reče: »Dear Father, please, remember me in Your masses! — Dragi oče, prosim, spominjajte se me v svojih mašah!«

»Z veseljem, dragi prijatelj! Trenutki, ki sem jih prebil v vaši cenjeni družbi, mi bodo vedno v prijetnem spominu.«

Ko uredim prtljago in se okrog ozrem, se mi brzih korakov in radostnih lic že bliža pri-

jazni in postrežljivi p. Edvard Gabrenja. Kako prijetno de sru, naleteti v tujini in med samimi neznanimi obrazi na domačega človeka in slišati domačo govorico, ve le tisti, ki je sam kdaj kaj podobnega okusil. Prejšnji večer mu je namreč g. kanonik Oman telefonično naznanil moj prihod in tako je danes g. Edvard točno ob določenem času prispel na postajo. Meni seveda je bilo nekoliko neprijetno, ker je naša zamuda štiridesetih minut predolgo preizkušala njegovo potrpežljivost. Toda preizkušnja je g. pater odlično prestal. Zato pa ponovna mu hvale na tem mestu!

In potem me je g. Edvard povabil v svoj avto, s katerim sva odbrzela na trg Sv. Marka v gostišče Sv. Cirila. Tu naju je že čakal znanec in prijatelj iz starega kraja fr. Humil, ki je zopet hotel v hipu vse zvedeti: kako je bilo v Clevelandu, v Chicagu, v Duluthu in med Ribničani v Minnesoti? Jaz bi bil rad v polnem obsegu zadovoljil njegovo radovednost, toda bal sem se, da bi se mi slednjič tako ne zgodilo, kot se je pred tremi leti g. Jakobu Ponikvarju. Tik pred odhodom na ladjo je g. Ponikvar pozabil na tako imenovani »Permitter« — policijsko odglašenje ob odhodu iz Amerike. Ker je bil v družbi g. škofa dr. Gregorija Rožmana, ga je ladijsko poveljstvo pustilo nemoteno naprej na parnik, toda ameriška policija ga še danes zasleduje in išče širom Amerike. Š posejedo vanjem g. Edvarda sem tudi ta zadnji uradni posel na ameriških tleh hitro in zadovoljivo opravil. Po preteku pol ure sem že ponosno stopal s »Permittom« v roki.

»Zdaj si bova pa še nekoliko поблиže ogledala Newyork,« reče po kosilu prijazni g. Edvard.

»Prosim! Meni bo vse to le v pouk in razvedrilo.«

(Nadaljevanje sledi.)

P I S A N O P O L J E

Za popolno, zlasti gospodarsko samupravo

Na okrajnem kmečkem taboru v Rečici ob Savinji so sprejeli ono nedeljo sledeče zahteve: Na novo naj se razdeli v vrste kmečka zemlja, da se s tem pripomore do znižanja davkov. Zahtevamo znižanje prevzorne takse, da bodo mladi posestniki mogli ohraniti prevzeta posestva in na njih napredovati. Zaščitna carina na kmetijske gospodarske potrebščine (stroji, umetna gnojila, galica) se mora nujno znižati. Prevozni stroški kmetijskih proizvodov in potrebščin se naj znižajo. Ker so cene žitu in moki močno narasle, naj se odpravi carina in dovoli prost uvoz žita, da bodo postale cene zopet znosne. Zaščitne je potrebno ljudstvo, ne pa par posameznikov. Na kmetih so brezposelni prava nadloga, posebno na samotnih krajih. Danes je dela dovolj, če ga pa ni, naj ga da država z javnimi

deli. Nakupičenje posestev v eni roki naj se ustavi. Okrajnim kmečkim in cestnim odborom naj se vrne svoječasna samouprava. Služba kmetijskih strokovnjakov se naj vrši na kmetijah in ne v pisarni. Izvoz živine naj se uredi tako, da ne bodo imele le gotove osebe te pravice. Kr. bansko upravo prosimo, da pospeši dela za elektrifikacijo našega okraja. Na one, ki iz gole nagajivosti pripravljala dela zavirajo, naj se ne ozira. Oblast se naproša, da takoj priskoči k reševanju socialnega zavarovanja kmečkega stanu, ki je za njegov obstoj nujno potrebno. Odločno dvigamo svoj glas za popolno samoupravo, zlasti za gospodarsko samoupravo, ki bo dajala celotnemu slovenskemu narodu dovolj jamstva za neodvisen narodni in gospodarski razvoj v dobrobit nas vseh.

Gledališča in kinematografi v Sloveniji

Po ugotovitvah prosvetnega oddelka banke uprave imamo v Sloveniji sedaj 9 stalnih gledališč, to je takih, ki redno skrbijo za program. Naša prosvetna društva, ki od časa do časa uprizore kakšno igro, tu seveda niso všeta. Troje gledališč je v Sloveniji, ki so stalna in vzdrževana od države. To so Narodno gledališče v Ljubljani-drama, Narodno gledališče v Ljubljani-opera in Narodno gledališče v Mariboru. Ljubljanska drama ima 596 sedežev ter prodaja povprečno 67.000 vstopnic letno. V l. 1936-37 je gledališče uprizorilo 1 klasično in 27 drugih dramskih iger, skupno pa je bilo vseh predstav 220. Drama zaposluje 20 moških in 11 ženskih umetnikov. — Ljubljanska opera ima 789 sedežev ter je lani prodala nekaj nad 100.000 vstopnic. Uprizorila je 29 oper, 9 operet in 1 balet. Vseh predstav pa je bilo 231. Zaposluje 68 moških in 37 ženskih umetnikov, v to število so všeti solisti, zboristi, člani orkestra in plesalci. Narodno gledališče v Mariboru ima 590 sedežev ter je lani prodalo 59.000 vstopnic. Uprizorilo je 1 opero, 3 operet, 3 klasične in 11 drugih dramskih iger s skupno 179 predstavami. Mariborsko gledališče zaposluje 15 moških in 9 ženskih umetnikov.

Mestno gledališče v Celju, v katerem po večini gostuje ljubljansko gledališče, ima 427 sedežev ter je lani prodalo 6000 vstopnic. Mestno gledališče v Ptujju, v katerem po večini gostuje mariborsko gledališče, ima 290 sedežev ter je lani prodalo okoli 20.000 vstopnic. Poleg tega imamo še Narodno čitalnico v Kranju, Rokodelski oder v Ljubljani, Sentjakobsko gledališče v Ljubljani in Ljudski oder v Trbovljah. Skupno imamo torej tri državna in šest diletantskih gledališč v Slo-

veniji. Skupno število vseh sedežev je 3900. Število lani prodanih vstopnic je bilo 275.000. Lani je bilo v Sloveniji uprizorjenih skupno 24 oper, 21 operet, 1 balet, 5 klasičnih in 92 drugih dramskih prireditev. Vseh predstav pa je bilo 748. Vseh poklicnih gledaliških umetnikov je v Sloveniji 103 moških in 57 žensk.

V Sloveniji imamo trenutno 53 kinematografov, od teh sta dva nema in 51 zvočnih. Stalnih kinematografov je 38, sezonskih pa 15. Lani je bilo povprečno 298 tedenskih predstav, letno pa 11.320. Vseh obiskovalcev je bilo lani v kinematografih v Sloveniji 1 milij. 560.000.

Deset zapovedi za voznike

V »Koroškem Slovincu« čitamo sledeče:

Velika država hoče imeti red in gotovost tudi na cesti. Če smo zadnjič priobčili zapovedi za kolesarje, nadaljujemo danes z zapovedmi za voznike:

1. Vozi vedno na skrajni desnici, prehitvaj na levo.
2. Kadar voz ustavljaš, glej, da prometa ne oviraš.
3. Odvij vajeji, preden voz zapustiš.
4. Na levi strani voza imej pritrjeno tablico z imenom in bivališčem.
5. Če vas je več voznikov, nakazuj na razpotjih svojo smer.
6. Voz imej naložen tako, da nikogar ne ogrožaj ali poškoduješ. Če imaš naloženo preko zadnjega dela voza, opozori v temi na to z rdečo lučjo.

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

7. Ne pozabi, da mora biti voz v temi razsvetljen tako, da je luč vidna drugim voznikom.

8. Zavora bodi ročna, da se je na voznji lahko takoj poslužiš in da ne poškoduješ ceste.

9. Imej svoj voz v dobrem stanju in priznanaš vprežnim živalim.

10. Tvoj voz naj ima zadaj na levi strani barvano, rezano steklo za odbijanje žarkov (Rückstrahler).

Rusija v številkah

»Pravda«, sovjetsko glasilo v Moskvi, je nedavno priobčila sledeče številkke iz svoje države: Sovjetska Rusija ima površje 21 milijonov 353.000 kv. km. Meje so dolge 65.000 km, obdelana zemlja meri 224 milijonov hektarjev, zaloge premoga cenijo na 1200 milijard ton, zaloge nafte na 3200 milj. ton, železo na 10.600 milij. ton. Leta 1935 je bilo vsega prebivalstva v sovjetski uniji 168 milj., ki pripadajo 102 narodoma. Začetkom 1935 je štela industrija pol milijona ind. podjetij, od teh 61.400 velikih tovarn. Industrija zaposluje 25 milijonov delavcev in uradnikov. Dolžina ruskih železnic znaša 85.000 km. Ruska trg. mornarica šteje 402 tovornih in osebnih ladij. Šol je v Rusiji 164.081 ljudskih, 2572 tehničnih in 595 visokih šol. Vseh sovjetskih listov je okroglo 10.000, ki izhajajo skupno v 35 milijonov eksemplarnih.

ZA DOBRO VOLJO

Šitbar je obiskal svojega starega znanca, ki si je postavil majhno hišico. Ko je odhajal, se je razgledoval na pragu po vrhu. »Prav lep prostor in kraj, samo nekako prazno se mi vidi vse,« je dejal Šitbar.

»Veš, to je pa zato, ker so drevesca še tako mlada. Upam pa, da bo še mogočno in košato drevje, ko me upet obišče.«

Sumljivo je, če si bančni blagajnik tik pred nastopom dopusta pusti porezati brke.

Micka: »Zakaj pa si zapustila Franceta?«
Tončka: »Ker je tak potraten in ves denar išče za oblake. Zato pa bom rajši vzela njegovega krojača.«

Trgovski vajenec je bil sam v prodajalni ko je planil notri mlad gospod: »Past za miši mi dajte.«

Vajenec: »Tako!« Počasi se je pomaknil po lestvi ter iskal po policah.

Gospod: »Hitro, hitro, meni se muči, moram avtobus vjeti.«

Vajenec: »Ne, tako velikih mišnic pa nimamo.«

„Domoljuba“ ustavimo brezpogojno

s 1. julijem vsem, ki se plačali doslej samo polletno naročnino in isto ne bodo obnovili do konca tega meseca. — Ne prezrite tega opomina!

Mizarji! Stavbno in pobištveno okovje, razno orodje in vso železino dobite po nizkih cenah pri **Fr. Stupica** Ljubljana, Gosposvetska cesta 1

Štorja za strope po nizki ceni v železnini **Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1**

Tvrka F. I. Goričar, Ljubljana Sv. Petra cesta 29

nudi po globoko znižanih cenah posebno moško blago za športne in pražnje obleke, svilo in volnene blago za ženske pražnje obleke, vsakovrstno pralno blago za vsakdanje obleke, za dečve, svileni blago za narodne noše, klate in kambrike za predpasnike itd. — Velika izbira moških poletnih srajc, svilenih triko srajc, najnovejše vrste, nogavic, dežnikov, svilenih in delenastih rut in šerp. — Na zalogi velika izbira blaga za neveste tako n. pr.: platno za rjuhe, gradl za modroče, blago za zavese, tepihe, predposteljniko, postelina pregrinjala, svilene in klataste odeje, deke, moške travo od dit 280 naprej, žimo od dit 25 — naprej, spago in peresa (fedre) za postelje. — Vse to kupite sedaj zahtojno ceneje, ter si pripravite denar.

Škrljajte se na naš inštraj v Domoljubu!

Kmetovalec! Če rabiš mlatilnico, slamorez-nico, kosilnico Deering, gepelji, plug ali brano itd. obrni se z zaupanjem na staroznano železnino

FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Narodne noše pozori

J. STROJANSEK, Ljubljana

Najcenejše in najboljše za ženske in moške narodne noše, kakor tudi vsamanufakturno blago **Vam nudi trgovina pri „ZVONU“ Pred Škofljo 21, poleg magistrata (rotovlja)**

Poročevalec nekega dnevnika je pridrvel v uredništvo: »Gospod šef, na križišču glavnega trga se je utrgala električna žica, nihče se je ne upa dotakniti, ves promet je v zastoju.«
»Dobro,« je dejal šef-urednik, »vzemite še enega urednika s seboj, eden vaju naj prime za žico, drugi pa napiše poročilo, kakšne bodo posledice.«

Hranilne knjižice, vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-predaja nepremičnin
Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Občinski sluga nekega kraja je dobil nalog skrbeti, da bodo gotovo vsi psi prijavljeni in opremljeni s pasjo znaniko. Prišel je med drugim tudi k neki gospej, ki je imela dva ščeneta.

»Dobro jutro, vi imate dva psa, ali imate takšno znaniko?«

»O ne, ne, za to sta psička še mnogo pre-majhna in premlada.«

Sluga je psa pogladil: »Pa kako ljubka sta.«

»Kaj ne, kaj ne,« je hitela gospa, ker ji je pohvala ugajala, »in nihče ne bi verjel, da sta to mati in sin.«

Bogato darilo bo lahko vaše!

Šest lepih ur — tri damske in 3 moške — je dobavila tvrdka Jakob Vilhar, Sv. Petra cesta 36 v Ljubljani za naročnike in kupovalce »Slovenec«. — Vse ure so prvovrstne. Srednja damska ura pa na sliki je slata. — Ogledate in prepičate se lahko o vrednosti daril v izložbi omenjene tvrdke.

152 bogatih daril, vrednih nad 100.000 din

čaka naročnike in kupovalce »Slovenec!«

Pripominjamo, da bodo inozemski naročniki »Slovenec« ali zbiralec žigov prav tako deležni žrebanja dne 15. junija 1938, kakor naročniki oziroma zbiralec žigov v Jugoslaviji.

Ne odlašajte niti dneva, ampak takoj naročite »Slovenec!« — Sreča bo lahko vaša!

Lastništvo »Slovenca«

... ne milostljiva gospa, ni „prav isto“

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav isto«. Nivea krepi kožno staničje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z Nivea okrepčana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladitvi pred prehladom.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljubac« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Nov redilni prašek

»REDINE« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Prodajam posestvo

s 4 hektare nji v 2 h travnikov 2/3 h gozdov, ter gospodarsko poslopje z raznimi premičninami. Naslov pri upravi Domoljuba pod št. 10129

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Za vsakogar najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Sprejem pékovskega vajenca pridnega in poštenega, prednost inaj z Dolenjskega, Jože Urbančič, Crnuče 48.

Sprejem takoj krepkega kovškega vajenca. Oskrba po dogovoru. Cerar Anton, podkovski in vozni kovač. Prevaje št. 58, pošta Lukovica.

Učanka zdravega 14 do 16 let starega sprejme pekarna Noč Slov. Javornik.

Dražba hiše z vrtom, pripravne za obrtnika bo 10. julija 1938 na licu mesta Vrbljenje 57 p. Studenec Ig.

Pozor! Več koles ženskih moških in in prvovrstnih šivalnih strojev, ki tudi štikajo, ter 60 otroških vozikov modernih poceni naprodaj pri »Promet«. Nasproti križanske cerkve.

Pehovski vajenec se takoj sprejme, prednost imajo kmečki sinovi. Matija Župančič, pekarna Dol. Logatec.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Dehlo poštno, delavno in pri živini, sprejem. Dopise na upravo Domoljuba pod »Poštenje« št. 9455.

Proda se 1 travnik 1 ha in 2 gozda, ležeče v Javorski Reki ob glavni cesti. Poizve se pri Vidic Ivani v Javoru 23 ali v občinskem domu v Dobrunjah.

Dehlo poštno za vsa kmečka dela sprejememo takoj. Florjančič, Dravlje 34

Dober beučinski motor 8 konjske sile, za pogon mlatilnice, naprodaj radi elektrifikacije. Starman, Gabrijele, Krmelj.

Tako po nizki ceni ne kupite nikjer. Pogrežljive šivalne stroje po 2000 din, ter kolesa svetovno znanih tovarn od 550 din naprej. Tomo Šušteršič, Sodražica

Malo posestvo na Dolenjskem se odda s pridelkom v najem. Redi se 4 glave ži-vine. Naslov v upravi pod št. 10240.

V vsake hiše »Domoljubac!«